Ազգ

Azg
armenian daily

Մարտ 11 Հինգշաբթի 1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիվ 44 (295)
գինը 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Կողոպտվել է ԱՄՆ Կարմիր խաչի մեքենան

Երեւան, 10 մարտ, «Սնարկ»: Մարտի 9-ի երեկոյան Երեւանում անհայտ անձինք կողոպտել են Հայաստանում ԱՄՆ Կարմիր խաչի ներկայացուցչական մեքենան: Գողացել են դյուրակիր համակարգիչը, որի հիշողության մեջ են տասնյակ հազարավոր փախստականների մասին տվյալներ:

ԱՄՆ Կարմիր խաչի ներկայացուցչության խնդրանքով «Սնարկ» գործակալությունը դիմում է երեւանցիներին. եթե որեւէ մեկին հայտնի է կողոպտված համակարգչի եւ փաստաթղթերի գտնվելու վայրի մասին, խնդրում ենք հաղորդել Ամերիկայի հայկական համագումար, հետեւյալ համարներով՝ 56-06-74, 52-95-13:

Խոստանում ենք վարձատրություն վայլուսայով: ■

ՀՀ

Հուսադիր աղետի գոտու վերաբերյալ

Երեւան, 10 մարտ, «Սնարկ»: Համաշխարհային բանկի աղետի գոտու վերականգնման ծրագրի մշակման հաստատ առաջնությունը հուսադիր է նախապատրաստել, որը ներկայացվել է Հայաստանի կառավարության հաստատմանը:

Ինչպես «Սնարկ»-ի թղթակցին հաղորդեց Հայաստանի էկոնոմիկայի փոխնախարար Արկադի Տեր-Թադեւոսյանը, Համաշխարհային բանկի ծրագիրը ըստ է իրականացվի երկու փուլով: Առաջին երկու տարիների ընթացքում նախատեսվում է ֆինանսավորել վերականգնման մինիմալ խնդիրները եւ ձեռնարկությունների անբավարար շինարարությունը մարզկանց բնակարաններով եւ աշխատանքային տեղերով ապահովելու նպատակով: Երկրորդ փուլում նախատեսվում է իրականացնել ավելի երկարաժամկետ ենթածրագիրը, որը նպատակ ունի վերականգնել աղետի գոտու ենթակառուցվածքը: Ինչպես հաղորդեց Տեր-Թադեւոսյանը, օրերս առաջնությունը կընտրի կոնկրետ օբյեկտներ, որոնց համար միջոցներ կհատկացվեն:

Ըստ երեւույթին, մեկ ամսից հետո Հայաստանը մոտ 1.5 միլիոն դոլարի կանխավճար կստանա Համաշխարհային բանկից: ■

Աղետի գոտում շինարարության ծավալները կաճեն

Երեւան, 10 մարտ, «Սնարկ»: Հայաստանի կառավարությունը երկրաշարժի գոտում 1993 թ. վերականգնման աշխատանքներին հանրապետական բյուջեից կհատկացնի մոտ 11 մլրդ ռուբլի: Այս գումարը կկազմի հանրապետության շինարարական համալիրին հատկացվելիք ներդրումների ընդհանուր ծավալի շուրջ 12-15 տոկոսը: Ինչպես կառավարությունում հայտնեցին «Սնարկ»-ի թղթակցին, կապիտալ ներդրումների ծավալը կարող է 16 միլիարդ ռուբլու հասցվել վարկային բաշխման եւ այլ մուտքերի հաշվին:

Բացի դրանից, այս տարի տարեկան աղետի գոտուն 2-ական մլրդ ռուբլի կհատկացնեն Ռուսաստանի կառավարությունը եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը: Այսպիսով, երկրաշարժից տուժած քաղաքներում ու գյուղերում 1992 թ. համեմատությամբ շինարարության ծավալն այս տարի կաճի 2,5-3 անգամ: ■

Ադրբեջանը խոչընդոտում է երկաթուղային հաղորդակցության վերսկսմանը: Վրաստանի երկաթգծի դեպարտամենտի տնօրեն Ռեժ Վաշակիձեի խոսքերով, ռուսաստանյան կողմը համաձայն է վերսկսել երթեւեկությունը Մոսկվա-Թբիլիսի ուղերթով, սակայն Ադրբեջանը դեմ է հանդես եկել, որովհետեւ նրա տարածքով անցնեն այդ ուղերթի գնացքները: Ադրբեջանի այդպիսի դիրքորոշման պատճառները հայտնի չեն:

Ճակատ

ՄԱՐՏԱԿԵՐՏ. ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆՓՈՓՈԽ

Հրետակոծվել են Մարտունին եւ Ասկերանի դիրքերը

Ինչպես տեղեկացնում են ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբից, երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում շարունակում էր մնալ լարված, թեեւ ակտիվ ռազմական գործողություններ փաստորեն տեղի չեն ունեցել: Մասնավորապես Մարտակերտի շրջանում երեկվա ընթացքում դիրքային մարտեր էին ընթանում: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը շարունակում են վստահորեն վերահսկել մի քանի օր առաջ ազատագրված գյուղերը եւ առաջվա պես գտնվում են Մարտակերտ շրջկենտրոնից մոտավորապես 4 կիլոմետր հեռավորության վրա: Ականատեսներից մեր թղթակից ՎԱՀԱՆ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ հաղորդում է, թե երեկվա ընթացքում հայկական կազմավորումներն ամրապնդվում էին Ներքին Հոռաթաղ, Ջանյաթաղ, Մաղավուզ եւ Մանիկլու գյուղերի մերձակա բարձունքներում, բայց սաստիկ մառախուղի պատճառով ձեռնպահ էին մնում առաջխաղացումից:

Վկայակոչելով Ղարաբաղի «Նորություններ» գործակալությունից ստացված տեղեկությունները, «Նոյյան տապան» գործակալությունն իր հերթին հաղորդում է, թե ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը գտնվում են Մոխրաթաղ գյուղի մերձակա բարձունքներում: Մարտական ակտիվ գործողություններ տեղի չեն ունեցել անբարենպաստ եղանակի պատճառով: Ըստ նույն գործակալության, անցած օրերի մարտերի ընթացքում ադրբեջանական բանակը կորցրել է 150 զինվոր: Հայկական կողմից նույնպես կան զոհեր, 12 հոգի վիրավորվել է:

Նույն աղբյուրները հայտնում են նաեւ, թե մարտի լույս 10-ի գիշերը հրետակոծության են ենթարկվել ինչպես Հադրութի շրջանի Էդիլլու գյուղը, այնպես էլ Մարտունու եւ Ասկերանի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հայտնվում:

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մասույցներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Միջանցքը վերահսկող ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի եւ ադրբեջանական կազմավորումների միջեւ արձանագրվել են կարճատեւ փոխհրաձգություններ: Հայկական կողմից տուժածներ չեն եղել: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

Իր հերթին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացնում է, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Լեռնային Ղարաբաղի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի Աղդամ եւ Ֆիզուլի շրջկենտրոնները, ինչպես նաեւ շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերը: Մանրամասնություններ չեն հայտնվում:

«Ազգ»

Սահմաններում առանց լուրջ իրադարձությունների

Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, երեկ եւ նախորդ գիշեր լարվածությունը հայ-ադրբեջանական սահմանում պահպանվում էր: Մարտի լույս 10-ի գիշերը Ադրբեջանի Թաուզի եւ Գետաբեկի շրջաններից հրետակոծվել են համապատասխանաբար Տավուշի եւ Կրասնոսելսկի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Հայկական կողմից տուժածներ չկան: Նույն գիշեր Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանից հրետակոծվել են Մեղրու եւ Կապանի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Բարեբախտաբար այստեղ նույնպես տուժածներ չեն եղել: Բոլոր դեպքերում հայկական ուժերը դիմել են պատասխան համարժեք քայլերի, որից հետո հրետակոծությունը դադարել է:

Իր հերթին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացնում է, թե Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի հյուսիս-արեւմտյան եւ հարավ-արեւմտյան սահմանամերձ շրջանները: Մանրամասնություններ չեն հայտնվում:

«Ազգ»

Վրաստանի Մառնեուլի շրջանում արդեն 6-րդ անգամ հայերի կողմից պատանդ են վերցվել ադրբեջանցիներ, երեկ երեկոյան հաղորդեց «Ազատություն» ռադիոկայանի Վրաստանի թղթակիցը: Թղթակիցը, հենվելով Վրաստանի ՆԳՆ մամուլի ծառայության վրա նշեց, որ նման գործողությունները դարձել են հաճախակի եւ այդ առթիվ Վրաստանի ՆԳՆ-ն դիմել է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ներքին գործերի նախարարություններին, որպեսզի վերջիններս կանխեն «հայ-ադրբեջանական բախումների ներմուծումը Վրաստանի տարածք»:

ԱՄՆ

Քլինթոնը Արեւմուտքին շտապեցնում է օգնել Ելցինյան Ռուսաստանին

ԱՄՆ լրատվական ծառայության Մոսկվայի տան թղթակից Ալեքսանդր Սուլիվանը հաղորդում է, թե մարտի 9-ին Վաշինգտոնում նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի հետ ունեցած հանդիպումից հետո նախագահ Բիլ Քլինթոնը մամուլի համար անդրադառնում հայտարարել է, թե Ռուսաստանում բարեփոխումների գործընթացին օգնելու գործը չի կարող սպասել մինչեւ հուլիս ամիսը, երբ Տոկիոյում հանդիպելու են 7 ամենազարգացած երկրների պետերը: Նա հույս է հայտնել, թե իրեն կհաջողվի մինչ այդ «մոբիլիզացնել» արդյունաբերական ժողովրդավարական երկրների ջանքերը շուտափույթ օգնելու Ռուսաստանին շուկայական տնտեսության անցնելու գործում: Հայտարարելով, թե ինքն այդ ուղղությամբ դարձյալ խորհրդակցելու է նախագահ Միտերանի հետ վերջինիս մարտի 16-ին Մոսկվա կատարելիք այցից հետո, Քլինթոնը հույս հայտնեց, որ բոլորն իրենց հաջողվի Տոկիոյի հանդիպումը տեղափոխել ավելի կանուխ թվական, թերեւս նույնիսկ մինչեւ Վանկուվերում ապրիլի 3-4-ը կայանալիք իր եւ նախագահ Ելցինի հանդիպումը: «Քանի որ Ելցինը ներկայիս բարեփոխումներն իրականացնելու գործընթացի ճանապարհին դիմագրավում է բազմաթիվ դժվարությունների», իր հերթին հայտարարել է նախագահ Միտերանը, ես էլ համաձայն եմ Յորկյակի զգաբաժողովի կանուխ թվական տեղափոխելու գաղափարին»: ■

Ռուսաստանի ԳԽ փոխնախագահ Նիկոլայ Ռյաբովը ժողովրդական պատգամավորների 8-րդ համագումարում մարտի 10-ին ելույթ ունենալով արտահայտեց հանրաքվեի անցկացման որոշումը չեղյալ հայտարարելու օգտին եւ Ելցինի առաջարկած իշխանության երկու ճյուղերի համաձայնության նախագծի դեմ: Նա ընդգծեց որպես հանրաքվեի այլընտրանք խորհրդարանի հարցում անցկացնելու Բ. Ելցինի առաջարկությունը, հայտարարելով, որ օրենսդրությամբ նման բան չի նախատեսված:

Փարիզ

Պիեռ Ժոքսը հրաժարական տվեց

Երեկ, մարտի 10-ին Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարար Պիեռ Ժոքսը հրաժարական տվեց: Մինչեւ նոր նախարարի նշանակումը, որ հազիվ թե շաբաթվանից շուտ չի լինի, պաշտպանության հարցերով ժամանակավորապես զբաղվելու է վարչապետ Պիեռ Բերեգովուան: Նախկին նախարար Ժոքսը նշանակվել է Ֆրանսիայի պետական բյուջեի վերստուգման հանձնաժողովի նախագահ, պաշտոն, որ անկախ կառավարությունների փոփոխություններից, ցմահ տրվում է: Հետաքրքրական է նշել, որ վաղը, մարտի 12-ին, Փարիզում նախագահներ Ֆրանսուա Միտերանի եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի միջեւ կնքվելիք ֆրանս-հայկական համաձայնագրի մեջ նաեւ երկու երկրների պաշտպանական ոլորտը շոշափող կետեր կան, որ փաստորեն մեկի ստորագրվեն առանց պաշտպանության նախարարի: Այդուհանդերձ առաջիկայում սա Ֆրանսիայի հայտնի «այո, բայց» համաձայնագրի որոշ կետերին վերաբերող «այո.. բայց» վարկածը բանալու:

ՌԱՖՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱՔՍ
Մեր սեփ. թղթակից, Փարիզ

Աշխարհ

Ձերբակալություններ եւ սպանություններ Եգիպտոսում

Մինչ «Գամաաթ Իսլամիյա» կազմակերպության 49 ակտիվիստների դատավարությունը հետաձգվել էր մինչեւ առաջիկա շաբաթ օրը, եգիպտական ոստիկանությունը երեկ ձերբակալություններ կատարեց երկրի տարբեր մասերում եւ հատկապես Ասուանում եւ Կահիրեում, արմատական այլ կազմակերպությունների շրջանակներում, նրանց մեղադրելով նախագահ Մուբարաքի իշխանությունը տապալելու փորձի մեջ: Ձերբակալությունների ժամանակ տեղի ունեցան զինված բախումներ: Ասուանում սպանվեցին 6, իսկ Կահիրեում 11 հոգի, որոնցից 4-ը՝ ոստիկաններ:

Պաղեստինցիները մերժում են բանակցությունները

Արաբ-իսրայելական բանակցություններում պաղեստինյան պատվիրակության անդամ տիկին Հանան Աշրաուին երեկ հայտարարեց, թե իրենք մերժում են մասնակցել ապրիլի 20-ին Վաշինգտոնում կայանալիք բանակցություններին այնքան ժամանակ, որ Լիբանան արտաքսված 400 պաղեստինցիները չեն վերադառնա, եւ Իսրայելը երաշխիքներ չի տա նոր արտաքսումներ չանելու կապակցությամբ: Մյուս կողմից, Երուսաղեմի եւ Ռամալլայի միջեւ գտնվող Բեյթ Հանինա ավանում երեկ տեղի ունեցած քարկոծում-ցուցարարության ընթացքում իսրայելցի բանակայիններն սպանեցին պաղեստինցի մի պատանու:

Ամատոյի կառավարությունը դարձյալ վերապրեց

Ի հետեւումն իտալական կառավարության կազմում բացահայտված կոռուպցիայի նոր սկանդալների, ընդդիմադիր կուսակցությունները երեկ խորհրդարան մտցրեցին վարչապետ Ջուլիանո Ամատոյի կառավարությանը վստահության քվե տալու հարցը: Սակայն, կառավարական կոալիցիայի անդամ 4 կուսակցությունների ջանքերով հազիվ կարելի եղավ փրկել Ամատոյի կաբինետները: Նիստի ընթացքում վարչապետն ամենաբողոքիչ բառերով ցավ հայտնեց կառավարության ներսում պատահածի առթիվ:

Քաբուլը չի հանդարտվում

Չակառակ Իսլամաբադում կնքված համաձայնության, 2 օր է արդեն բախումները վերսկսվել են Քաբուլում: Անտեսելով իրենց ղեկավարների միջեւ եղած պայմանավորվածությունը, մրցակից խմբավորումները հրթիռակոծեցին միմյանց «դիրքերը», այսինքն բնակելի թաղամասերը: Ականատեսների համաձայն, առնվազն 100 հոգի սպանվել է:

Ունիտան սպառնում է ամերիկացիներին

Անգոլայի ապստամբ Ունիտա շարժման ղեկավար Սավիմբին սպառնաց Մ. Նահանգների եւ օտարերկրյա մյուս նավթահանող ընկերություններին, որ կառավարական ուժերի կողմից Չյուսիսային Անգոլայում իր դիրքերի վրա հարձակվելու դեպքում հարվածելու է դրանց շահերին: Ապստամբ ղեկավարն իր հետեւորդներին կոչ արեց դարձյալ զենք վերցնելու եւ շարունակելու քաղաքացիական պատերազմը: Նա ՄԱԿ-ի միջնորդական առաքելությունից պահանջեց, որ հեռանա երկրից: ■

digitised by A.R.A.R.@

Քաղաքական

ԱԳՐԱՐԱՅԻՆՆԵՐԸ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆԻ ԵՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ

Հայաստանի ագրարային ժողովրդավարական կուսակցության նախագահությունը եւ պատգամավորական խմբակցությունը ՀՀ նախագահին, ՀՀ Գերագույն խորհրդին, հասարակական-քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպություններին ուղղված դիմում են ընդունել:

Նրանում անհանգստություն արտահայտելով, որ սոցիալ-տնտեսական խոր ճգնաժամում հայտնված հանրապետությունում քաղաքական ուժերի նոր հարաբերակցության, հասարակական լայն խավերի շրջանում տրամադրությունների ու քաղաքական կողմնորոշումների փոփոխման հետ կապված ուժեղացել է մի կողմից օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների, իսկ մյուս կողմից ՀՀ նախագահի եւ նրա քաղաքական ու սոցիալական հենարանի՝ ՀՀՇ-ի եւ հասարակական-քաղաքական ուժերի միջեւ եղած առճակատումը, ԱԺԿ-ն կանգ առնելու եւ սթափվելու կոչ է անում:

«Հանրապետության տնտեսությունը, սոցիալական ոլորտը կաթվածահար վիճակում են եւ կանգնել են լրիվ կազմալուծման առջեւ, ժողովրդի ճնշող մեծամասնությունը ծայրահեղ աղքատության մեջ է գտնվում, **աճում է մարդկանց** հուսախաբությունը, **կորչում** է վաղվա օրվա նկատմամբ հավատը, վարկաբեկվում են անկախության եւ ժողովրդավարության գաղափարները, հասարակության մեջ գերիշխող են դարձել իրավական նիհիլիզմը, անիշխանությունը, ամենաթողությունը, անպատժելիության հոգեբանությունը», կարդում ենք հայտարարության մեջ:

Իշխանությունների կողմից այս ամենն օբյեկտիվ գործոնների վերագրելը եւ, այդ իսկ պատճառով, ստեղծված վիճակի համար սեփական մեղքը, թույլ տրված սխալներն ու վրիպումները չտեսնելը, ինչպես նաեւ ժողովրդի գոյության եւ ապագայի նկատմամբ արտահայտված ամեն մի մտահոգություն հոռետեսություն անվանելը, ագրարայինների կարծիքով, կարող է կործանարար լինել: Գտնելով, որ չի կարելի խաղալ ժողովրդի ճակատագրի հետ, եւ ժողովրդավարության մասին խոսել ու լայն զանգվածներին հեռու պահել պետության գործերին մասնակցելուց, Ագրարային ժողովրդավարական կուսակցությունը քաղաքական ներկա ճգնաժամից դուրս գալու միակ ելքը ժողովրդի եւ քաղաքական ուժերի վստահությունն ու աջակցությունը վայելող ուժեղ եւ հեղինակավոր իշխանությունների ձեւավորումն է համարում:

Իսկ որպեսզի այս գաղափարը իրականություն դառնա, ԱԺԿ-ն եւ նրա պատգամավորական խմբակցությունը ՀՀ նախագահին, ՀՀ Գերագույն խորհրդին, հասարակական-քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպություններին կոչ են անում պատրաստել «կլոր սեղանի շուրջ նստելու եւ քաղաքացիական համաձայնության հնարավորությունները գտնելու» իրենց առաջարկը:

«Ազգ»

American University of Armenia

is announcing a position of Executive Secretary to the College of Business and Managment. Excellent command in English and typing skills (40wpm) are necessary. For applications come by university at 40 Marshall Bagramian Street, Office#54. The deadline is Friday, March 12.

Տնտեսություն

Արտադրությունը թափ է առնում

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, արդյունաբերության նախարարության համակարգի ձեռնարկություններից բացի աստիճանաբար սկսում են աշխատել նաեւ այլ ձեռնարկություններ:

«Հայանտառ» տարածքային արտադրական միավորումում մարտի 10-ի դրությամբ աշխատում են Մյասնիկյանի անվան, Դիլիջանի, Կանոյի եւ մասամբ Իջեւանի կահույքի ֆաբրիկաները, ինչպես նաեւ «Հայրդպարտ» ձեռնարկությունը:

«Հայտեղարդ» արդյունաբերաառեւտրական հանրապետական միավորման 47 ձեռնարկություններից աշխատում են չորսը՝ Երեւանի «Պլաստիկ» եւ «Լուսին», Գորիսի «Զանգեզուր» եւ Ջրվեժի «Մետաղագործ» ձեռնարկությունները:

Ընդհատումներով աշխատել եւ արտադրանք են տվել նաեւ միավորման այլ ձեռնարկություններ: Միավորման տնօրինությունը միջոցներ է ձեռնարկում եւս 25 ձեռնարկություն աշխատեցնելու համար: «Հայարդիւնանյութեր» հանրապետական միավորման ձեռնարկություններից աշխատում են Արփիկտուֆ, Հայաստակի ֆիրմաները, «Արմենեոդ», «Հայմարմարգրանիտ» եւ «Մարմար» ձեռնարկությունները: Սակայն, դրանք նույնպես աշխատել են ընդհատումներով, կապված էլեկտրաէներգիայի եւ գազի մատակարարումների հետ: Բացառություն են եղել առաջին երկու ֆիրմաները, որոնք աշխատել են գրեթե առանց ընդմիջումների: Ամենայն հավանականությամբ առաջիկա օրերին կսկսեն աշխատել այդ միավորման եւս 15 ձեռնարկություններ:

«Ազգ»

Կապեր

Հայ տնօրենները մեկնում են Փարիզ

Արտաքին գործերի նախարարության լրատվական ծառայությունից հայտնեցին, որ մարտի 10-ից 17-ը Ֆրանսիական հանրապետությունում կլինի Հայաստանի Հանրապետության արդյունաբերության նախարարության պատվիրակությունը նախարար Աշոտ Սաֆարյանի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում են հանրապետության խոշորագույն արդյունաբերական ձեռնարկությունների՝ «Երազ», «Հրազդանմեքենա», «Տրանզիստոր», «Կանազ», «Պոլիվինիլացետատ», «Հայկաբել» եւ այլ միավորումների, ինչպես նաեւ մի շարք առաջատար ճյուղային գիտահետազոտական ինստիտուտների տնօրեններ:

Այցելությունը նախապատրաստվել է երկու երկրների արդյունաբերության նախարարությունների միջեւ համագործակցության շրջանակներում արտաքին առեւտրի ֆրանսիական կենտրոնի նախաձեռնությամբ:

Այցելության նպատակը երկու երկրների ձեռնարկությունների տնօրենների միջեւ շփումների ակտիվացումն ու համագործակցության կոնկրետ ծրագրերի հաստատումն է:

Հայտնի է, որ ԽՍՀՄ փլուզումից հետո Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի մի շարք ձեռնարկությունների միջեւ ընդհատված համագործակցության վերականգնումը փոխադարձ հետաքրքրություն է ներկայացնում:

«Ազգ»

Վաճառվում է ճկարով ժամացույց, դրված փայտե իրանի մեջ: Իրանը ձեռքի աշխատանք է, փորագրական արվեստի նմուշ:

Դիմել՝ Երեւան-101, Ավան, Սայաթ-Նովայի թաղ., 8 շ., բն. 3:

Հեռ. 61-89-36:

Բաքու

Հռոմի արդյունքները դրական

Ադրբեջանի արտգործնախարար Թոֆիկ Ղասիմովը դրական անվանեց Հռոմում կայացած բանակցությունների արդյունքները: Ելույթ ունենալով մարտի 9-ին Բաքվում կայացած մամուլի ասուլիսում, նախարարը նշեց, թե առաջին անգամ ընդունվել է պաշտոնական փաստաթուղթ՝ առաջիկա ամսվա ընթացքում ԵԱՀԽ-ի դիտորդներին հայ-ադրբեջանական հակամարտության գոտի ուղարկելու նախնական համաձայնագիրը: Նախարարի խոսքերով, մինչեւ մարտ ամսվա երկրորդ կեսը պետք է լուծվեն դիտորդների խմբի ֆինանսական եւ նյութատեխնիկական ապահովման հարցերը: Նա նշեց, որ դիտորդները պետք է վերահսկեն օտարերկրյա զորքերի դուրսբերումը Ադրբեջանի տարածքից, ծանր տեխնիկայի հետքաշումը ճակատային գոտուց, ապօրինի զինված կազմավորումների կազմալուծումը, ինչպես նաեւ հավասարության հիման վրա փախստականների վերադարձը բնակության մշտական վայրեր: Այնուհետեւ հնարավոր կլինի քննարկել Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի մասին հարցը: Այդ կապակցությամբ Թ. Ղասիմովն ընդգծեց, թե Ադրբեջանը պատրաստ է երաշխավորել Ադրբեջանի հայերի «ինքնավարության առավելագույն մակարդակը», որը միջազգային նորմերի համաձայն նախատեսվում է ազգային փոքրամասնությունների համար:

ԻՖ

Մեկ ամսով արտակարգ դրությունը երկարած

Մարտի 9-ին միլլի-մեջլիսը վավերացրեց երկրի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի հրամանագրերը Ադրբեջանի Աղդամի եւ Ղազախի շրջաններում արտակարգ դրության ժամկետը մեկ ամսով երկարացնելու մասին: Հայաստանի Իջեւանի շրջանին սահմանակից Ղազախի շրջանում արտակարգ դրությունը մտցվել է հունվարի 26-ին, իսկ Լեռնային Ղարաբաղին հարակից Աղդամի շրջանում՝ փետրվարի 6-ին: Ներկայումս արտակարգ դրություն է հայտարարվել Ադրբեջանի 16 շրջաններում, որոնք մտնում են հայ-ադրբեջանական հակամարտության ռազմական գործողությունների գոտի:

ԻՖ

Թուրքիա

Նավթամուղ նաեւ Հայաստանի՞ վրայով

Մարտի 9-ին Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի միջեւ կնքվեց մի պայմանագիր, որի համաձայն Բաքվից մինչեւ Թուրքիայի Միջերկրական ծովի ափին գտնվող նավահանգիստները նավթամուղ է կառուցվելու 1 մլն դոլլար արժողությամբ: Թուրքիայի վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելն այս նավթամուղն անվանելով սեւ եւ ոսկյա գոտի, նշել է, որ այն կկերտի մի երկրորդ ծոցի, որ այս խողովակաշարը Պարսից ծոցի նման կարեւոր դեր է կատարելու նավթարդյունաբերության, գազ եւ նավթ Եվրոպա եւ աշխարհի այլ երկրներ տեղափոխելու հարցում: Ըստ «Ռոյթեր» գործակալության հաղորդագրության, վերը նշված խողովակաշարի 65 կմ-ը կանցնի Իրանի տարածքով: «Ռոյթեր»-ը մեջ բերելով Թուրքիայի արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի խոսքերը, ավելացրել է, որ եթե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ բախումները կապված Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի հետ ավարտվեն, ապա հնարավոր է, որ նավթատարն անցնի նաեւ Հայաստանի տարածքով կամ էլ երկու ուղղությամբ միաժամանակ:

Թուրքերի հոր դեմ

Թուրքիայի «Աթաթուրքի գաղափարներ» միությունը երկրի մզկիթներում հակաաթաթուրքյան եւ աշխարհիկ վարչակարգի դեմ քննարկումների կապակցությամբ մտահոգություն է հայտնել: Ստամբուլի «Աթաթուրքի գաղափարների» միության նախագահը հայտնել է, որ վերջերս Թուրքիայի որոշ մզկիթներ դարձել են հակաաթաթուրքյան եւ աշխարհիկ վարչակարգի դեմ պայքարի բաստիոններ: Նա շեշտել է, որ մզկիթները միայն որպես աղոթավայր պետք է օգտագործվեն եւ քաղաքական գործունեությունը չպետք է տեղափոխվի մզկիթ: Այնուհետեւ նա ավելացրել է, որ այսօր Թուրքիայի որոշ մզկիթներ վերածվել են քաղաքական-կրոնական հավաքատեղերի:

■

Անդրադարձ

«Տիգրան Մանսուրյանը հենց այնպես չի գտնվում ԱՄՆ-ում»

Վերջերս «Ազգ» թերթում (23 փետրվար) կարդացի Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պրոֆեսորի պաշտոնակատար Ալեքսյանա Սարգսյանի «Երեխաները մեր ապագան են: Իսկ մեծե՞րը» հոդվածը՝ հանրապետությունում երաժշտական կյանքի անմխիթար վիճակի, Հայաստանից երաժիշտների զանգվածաբար հեռանալու մասին:

Չխորանալով հոդվածի տարաբնույթ դիտարկում-փաստարկումների էության մեջ, որոնք կարող են վերլուծությունների հեռուն տանել, ուզում եմ նշել ինձ մտահոգող անճշտությունը. այդ հրապարակման Տիգրան Մանսուրյանին վերաբերող հատվածում հոդվածագիրը կամ մոլորված է, կամ միտումնավոր անկեղծ չէ:

Իր հոդվածում նա նշում է. «Բացատրությունները, ինչպես ասում են, ավելորդ են»: Ճիշտ հակառակը. բացատրության կարիք ունի Տիգրան Մանսուրյանին վերաբերող նրա գրեթե ամեն տող:

Ահա՝

«Բոլորի կողմից հարգված, գերազանց կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանը մայիսին կոնսերվատորիա «բերվեց» երկու ռեկտորի եւ բուհերի նախարարների օգնությամբ (ճիշտ ինչպես հին, կոմունիստական ժամանակներում)»:

Այդ արարողությանը ներկա եմ եղել:

Այն, որ երկու նախարարներն էլ շահագրգռված են եղել Տիգրան Մանսուրյանի ռեկտոր դառնալու հարցում, հրաշալի չէ՞. կոնսերվատորիան եւ ռեկտորի ասպարեզ է, եւ մանկավարժության: Այն, թե «բերվել» է, ինձ թվում է բնական է բոլոր հաստատություններում, եւ կոմունիստականն այստեղ կապ չունի, վերադասը նոր ղեկավարին ներկայացնում է հիմնարկի աշխատակիցներին: Մեկը պետք ծանրացնի՞, թե ոչ:

«... Շուտով զրկվեցինք ռեկտորից՝ նա երկու ամսով մեկնեց Փարիզ»: Նախ՝ Փարիզ չէ, Մանսուրյանը մեկնել է Էքս-ան-Պրովանս: Իսկ մեկնելու մասին նախօրոք տեղյակ էին եւ կոնսերվատորիայում, եւ նախարարություններում: Եւ բոլորի համաձայնությունը կար: Որովհետեւ Էքսանպրովանսյան ստեղծագործական տուն երկու ամսով մեկնելու հրավերը Մանսուրյանն ստացել էր մինչեւ ռեկտոր դառնալը, պայմանավորվածությունն արդեն կայացել էր մինչ այդ օրը, եւ մի շարք առումներով նպատակահարմար չէր խափանել այն: Լրացում՝ հրավերը եղել էր երեք ամսով, Մանսուրյանը այդ քաղաքում մնացել է երկու ամիս: Երեւան է վերադարձել, հետեւաբար, մեկ ամիս շուտ: Որպեսզի հասնի ամառային ընդունելության քննություններին: Ուրեմն երեք ամսով Ֆրանսիա հրավիրված մարդը, ունենալով իր վերադասների համաձայնությունը, այնտեղ, ճիշտ է, [illegible] ժամանակ [illegible] դառնում է Երեւան, հասնում իր ռեկտորության շրջանի առաջին ընդունելության քննություններին, հա[illegible] դրանք, [illegible] իր հետ էլ [illegible] նվեր բերում մի ամբողջ պարկ լարեր (ջութակի, թավջութակի եւ այլն), որոնք խիստ դեֆիցիտ են, անչափ թանկ են, եւ... արժանանում քննադատության: Զարմանալի է...

«Իսկ այժմ արդեն 4 ամիս է, ինչ Միացյալ Նահանգներում է»:

Պրոֆեսորի պաշտոնակատարը դժգոհ է: Ի՞նչ անենք: Ի՞նչ վատ բան կա, որ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի ռեկտորը ձմեռվա ամիսներին, երբ կոնսերվատորիայում դաս չկա, այն պարզապես փակ է, ինչպես հանրապետության մյուս բոլոր բուհերը, ԱՄՆ-ում է: Նախ, հարկադիր պարապուրդի ժամանակ յուրաքանչյուր աշխատող կարող է մեկնել ուր ուզենա անշուշտ իր անմիջական ղեկավարության գիտությամբ: Երկրորդ եւ գլխավորը՝ Տիգրան Մանսուրյանը հենց այնպես չի գտնվում ԱՄՆ-ում, այնտեղ ստեղծել է հիմնադրամ Կոմիտասի ստեղծագործական ամբողջ ժառանգությունը հրատարակելու եւ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի դասախոսների կենսական հոգսերը թեթեւացնելու նպատակներով:

Այն օրերին, երբ «Ազգ»-ում տպագրվեց Ա. Սարգսյանի մեղադրականը, արվեստի «Անահիտ» հրատարակչությունը պաշտոնական պատասխան ուղարկեց Ամերիկա՝ Տ. Մանսուրյանին, Կոմիտասի 20 հատորի հրատարակության համար պա[illegible] ծախսերի մասին: Իսկ [illegible]րիայի ռեկտոր[illegible] ԱՄՆ-ում հանգանակված առաջին գումարը (1400 դոլլար) դասախոսներին որպես օգնություն բաժանելու համար:

Կոմիտաս հրատարակելը եւ Կոմիտասի անվան երաժշտանոց պահելը Մանսուրյանը դիտում է որպես համայն հայության գործ: Իսկ այստեղ իր դեմ գրում են դժգոհներ: Ինչի՞ց դժգոհները...

Մանսուրյանը Ամերիկայում հոգում է իրեն վստահված բուհի դասախոսների սոցիալական ապահովվածության մասին, իսկ այդ բուհի դասախոսներից մեկը հրապարակային տրտունջ եւ բողոք է հայտնում, թե «Վերջերս աշխատավարձի հերթում ցավով նայում էի իմ աշխատանքային ընկերների հոգնատանջ ու ծերացած դեմքերին, որոնք անորոշ ուրախությամբ հեռանում էին գանձարկղից հինգ-ութ-քանոց թղթադրամների կապոցներով»:

Չեմ կարծում, թե ռեկտորը, Երեւանում մնալով, կկարողանար բարձրացնել դասախոսների աշխատավարձը, իսկ սննդամթերքային օգնություն, որից չօգտվելու համար նույնպես բողոքում է հոդվածագիրը, կոնսերվատորիան կարող էր ստանալ նաեւ ռեկտորի բացակայության պայմաններում՝ համապատասխան աշխատակիցները տեղում են:

Դժգոհներին տեղեկացնենք նաեւ, որ վերը նշված գործունեությունից բացի Մանսուրյանն ամերիկյան տարբեր քաղաքներում հրապարակային ելույթներ ու հանդիպումներ է ունենում ի շահ Հայաստանի ու Ղարաբաղի, ամենակարեւորը՝ գրում է երաժշտություն. Լոս Անջելեսում ավարտել է մի կոնցերտ, Սան Ֆրանցիսկոյում այժմ գրում է մեծ կտավի նոր երկ, որն ամռանը պետք է հնչի Եվրոպայում:

Ահա թե ինչու եւ ինչպես Տիգրան Մանսուրյանը մի քանի ամսով բացակայում է Հայաստանից:

Ա. Սարգսյանի հոդվածի տպագրվելուց հետո անցել է ավելի քան երկու շաբաթ: Այդ ընթացքում մտածում էի պատասխանե՞լ, թե ոչ պրոֆեսորի պաշտոնակատարին: Ի վերջո հանգեցի այն եզրակացության, որ պարտավոր եմ որոշ պարզաբանումներ տալ որպես իրավիճակին տեղյակ մարդ:

Առավել եւս, որ արդեն կեղծ լուրեր են պտտվում, թե Մանսուրյանն այլեւս չի վերադառնալու: Շուտով նա այստեղ կլինի եւ ճանապարհորդի հոգնածությունն էլ դեռ չթոթափած կշարունակի կատարել իր պարտականությունները կոնսերվատորիայում:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱՅՎԱԶՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Ղարաբաղ

ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գործուղում Լեռնային Ղարաբաղ

Պատերազմող պետության տնտեսությունը բնականաբար մղվում է երկրորդ պլան, եւ սա հասկանալի է. խաղադրքի վրա է ոչ թե լավ կամ վատ ապրելու, այլ լինել-չլինելու խնդիրը: Բայց պատերազմն ինքն անմիջապես կախված է երկրի տնտեսությունից, եւ ակնհայտ է, որ ի վերջո հաղթում է նա, ում տնտեսությունն ավելի ամուր է: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունն այսօր ապրում է պատերազմի բոլոր դաժան օրենքներով՝ «ամեն ինչ ռազմաճակատի համար, ամեն ինչ հաղթանակի համար» սկզբունքով, երբ հաշվարկված է վառելիքի յուրաքանչյուր լիտրը, ալյուրի յուրաքանչյուր գրամն ու յուրաքանչյուր կիլովատը:

Անկասկած, խաղաղություն հաստատելու դեպքում Ղարաբաղը շատ արագ կվերականգնի իր քայքայված տնտեսությունը: Դրա համար, մասնագետների կարծիքով, 2-3 տարին լիովին բավական է: Արդեն այսօր, երբ ամբողջովին դադարել կամ հազվադեպ են դարձել Ստեփանակերտի հրետակոծությունները, աշխատում են քաղաքի առանց բացառության բոլոր արդյունաբերական ձեռնարկությունները: Նույնիսկ աշխատանքներ են տարվում մի շարք ձեռնարկությունների վերամասնագիտացման ուղղությամբ՝ անհրաժեշտ է նյութատար արտադրությունների փոխարեն ստեղծել գիտատար եւ աշխատատար ճյուղեր:

Հանրապետության տնտեսական վիճակը ճգնաժամային չես համարի, թեեւ պատերազմի շունչը զգացվում է ամենուրեք: Ամբողջությամբ խափանված են Ստեփանակերտի եւ շրջանների տնտեսական կապերը. վառելիքի յուրաքանչյուր գրամը ռազմաճակատի համար կարող է էական լինել: Եւ դա առաջին հերթին զգացվում է Ստեփանակերտի շուկայում՝ միակ տեղը, որտեղ կարելի է ինչ-որ սննդամթերք գտնել: Կարտոֆիլի կիլոգրամն արժե 150 ռուբլի, բայց միշտ չէ, որ լինում է, սոխը՝ 110-150, ընկույզը՝ 170, չոր լոբին՝ 180-200 ռուբլի: Ահա եւ շուկայի ամբողջ «տեսականին»: Երբեմն-երբեմն փողոցներում նաեւ ձու են վաճառում՝ հատը 30 ռուբլի: Քաղաքում հաց չի վաճառվում: Թխված ամբողջ հացն ուղարկվում է ռազմաճակատ: Բնակիչներին (Ստեփանակերտում նրանց թիվը մոտ 50 հազար է) կտրոններով տրվում է ամսական 7 կիլոգրամ ալյուր՝ կիլոգրամը 40 ռուբլով:

Վերջին անգամ Հայաստանից բնակչության համար օգնություն է հասել անցյալ տարվա հոկտեմբերին, կարի փոքր, շնչին մեկ կիլոգրամ յուղ եւ կես կիլոգրամ շաքարավազ: Ահա եւ ամբողջը: Ղարաբաղում բնակչությունն այն կարծիքին է, որ պետք է վերացնել այն պատրանքը, թե իբր երիտասարդ հանրապետությունը հենված է միջազգային մարդասիրական օգնությամբ: Իրականում այս առումով Ղարաբաղն ապրում է ներփակ տնտեսությամբ՝ ապավինելով սեփական ուժերին: Ու թեեւ Ղարաբաղի հողը չափազանց բերրի է (Մարտակերտի շրջանի դաշտային մասում նույնիսկ ցիտրուսային կուլտուրաներ են աճում), այնուամենայնիվ բոլոր չափահաս տղամարդիկ ներգրավված են պաշտպանական կառույցներում, եւ գյուղատնտեսական աշխատանքներն իրականացնում են թոշակառուներն ու կանայք: Երբ հաշվի առնենք նաեւ, որ տրակտորիստները պատերազմական դաժան օրերի թելադրանքով ստիպված են ժամանակավորապես տրակտորները փոխարինել տանկերով եւ հող մշակել միայն ճակատամարտերի միջեւ ընկած կարճատեւ ընդմիջումների ժամանակ, եւ այն էլ՝ երբ հաջողվում է մի քանի լիտր դիզելային վառելանյութ խլել «տանկերի բերանից» կամ երբ թշնամուց խլված տանկերի բաքերը լիքն են լինում, պարզ կդառնա, որ տնտեսական զարթոնք կարելի է ակնկալել միայն խաղաղության հաստատումից հետո:

Ժամանակին Լեռնային Ղարաբաղն Ադրբեջանի ամենահարուստ գյուղատնտեսական գոտին էր եւ ինքն իրեն ապահովելուց զատ վիթխարի քանակությամբ գյուղատնտեսական մթերքներ էր առաքում Ադրբեջան: Այնուհետեւ մի քանի տարի տեւած լիակատար շրջափակումը հանգեցրեց նրան, որ Լեռնային Ղարաբաղում գյուղատնտեսական մթերքների գներն ամենացածրն էին նախկին Խորհրդային Միության տարածքում: Լաչինի մարդասիրական միջանցքի բացումից հետո ստացվեց այնպես, որ շրջանցելով բոլոր խոչընդոտները՝ սկսեցին գործել տնտեսական մեխանիզմները, եւ էժան սննդամթերքն սկսեց հոսել դեպի Հայաստան: Սա բնական կլիներ միայն այն դեպքում, երբ Ղարաբաղում չլիներ պատերազմ կամ լիներ այնպիսին, ինչպիսին Հայաստանում է՝ սահմանամերձ գյուղերի հրետակոծումներով ու մայրաքաղաքի բնականոն կյանքով: Եւ քանի որ դա այդպես չէ, սկսեց քայքայվել ղարաբաղյան ռազմաճակատի թիկունքը: Թիկունքի պարտականություններն ամբողջությամբ դրվեցին Հայաստանի ուսերին (հասկանալի է՝ Ղարաբաղի չափահաս բնակչության մեծ մասը կռվում է), ինչպես ասում են, դրանից բխող բոլոր հետեւանքներով:

Եւ այնուամենայնիվ, մասնագետների կարծիքով, Լեռնային Ղարաբաղը միանգամայն ի վիճակի է նույնիսկ այս պայմաններում ապահովել գոնե խաղաղ բնակչության հոգսերը, եւ հույս չունենալ Հայաստանից եկող կամ միջազգային մարդասիրական օգնության վրա: Ամենացավալին այն է, որ բավարար չափով չի կատարվել աշնանացանը: Ճիշտ է, Ղարաբաղի իշխանություններին հաջողվել է գարնանացանի համար վառելիքի որոշակի քանակություն հայթայթել, այնուամենայնիվ Ղարաբաղի բնական պայմաններն այնպիսին են, որ սովորաբար գարնանացանն անհամեմատ պակաս արդյունավետ է լինում, քան աշնանացանը: Բացի այդ, առաջիկայում Ասկերանում բացվելու է շաքարի գործարան, որը կաշխատի տեղական հումքի բազայի վրա: Այդ նպատակով որոշվել է 500 հեկտար տարածքի վրա աճեցնել շաքարի ճակնդեղ (Ղարաբաղում այն բավականին հաջող է աճում), եւ երբ նույնիսկ չհաջողվի ձեռք բերել շաքարի վերջնական մշակման սարքավորումներ, հնարավոր կլինի բնակչության յուրաքանչյուր շնչին ամսական կես կիլոգրամ շաքարի կոնցենտրատ բաժանել:

Խաղաղ պայմաններում Ղարաբաղն ինքն իրեն կարող է ապահովել նաեւ ցորենով: Ճիշտ է, ցորենի մշակման լավագույն գոտիները (Մարտակերտի եւ Մարտունու շրջանների դաշտային հատվածները) ներկայումս չեն մշակվում: Մարտակերտի շրջանի այդ հատվածն առայժմ թշնամու ձեռքին է, իսկ Մարտունու շրջանը պարբերաբար հրետակոծվում է, սակայն պատերազմները ժամանակավոր են, հողը՝ հավերժ, իսկ ղարաբաղցիները մեկ անգամ չէ, որ հաստատել են իրենց հողի վրա ապրելու անսասան կամքն ու դրա համար պայքարելու վճռականությունն ու հմտությունը:

Արդեն վերեւում ակնարկեցինք, որ Ղարաբաղի ներկա տնտեսական դժվարությունների հիմնական մեղավորներից մեկն էլ տրանսպորտի բացակայությունն է: Հասկանալի է՝ բենզին չկա: Բայց գոյություն ունի նաեւ հարցի երկրորդ կողմը: Ժամանակին, երբ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ սահման չկար, եւ ինքնավար մարզի տարածքն ազդարարող թիթեղյա ցուցանակը կարող էր լինել կամ չլինել, կարելի էր հստակ որոշել մարզի սահմանը՝ այդտեղ ասֆալտը վերջանում էր: Եղած ճանապարհներն էլ (այդ թվում՝ Ստեփանակերտի փողոցները) անցած մի քանի տարիների ընթացքում շարքից դուրս են եկել ոչ միայն հրետակոծությունների հետեւանքով, այլեւ ծանր տանկերի (սկզբում՝ Կարմիր բանակի, հետո ԼՂՀ զինված ուժերի) երթեւեկությունից: Ներկայումս Ստեփանակերտը շրջանների հետ կապող տրանսպորտ փաստորեն չկա, եւ մարդիկ շրջանից շրջան ու գյուղից գյուղ են գնում կամ ոտքով ու ձիով, կամ ստիպված են լինում ճանապարհի եզրին օրերով սպասել որեւէ պատահական մեքենայի: Ճիշտ է, հնարավորություն կա Ստեփանակերտը շրջանների հետ կապող օրական գոնե մեկ երթուղային ավտոբուս ուղարկել, բայց նախնական հաշվարկները ցույց են տալիս, որ նույնիսկ ամենամոտ շրջկենտրոնի՝ Ասկերանի տոմսը կարժենա մոտ 30 ռուբլի, եւ բոլորը չէ, որ կարող են օգտվել նման երթուղիներից:

Տնտեսական առումով Ղարաբաղն իր ապագան կարող է կապել նաեւ անտառների հետ՝ հանրապետության տարածքի 45 տոկոսն անտառածածկ է: Խոսքը, իհարկե, ոչ թե զանգվածային անտառահատումների մասին է, այլ սանիտարական հատումների եւ վառելափայտի արտահանման: Անցյալ ձմեռվա լիակատար շրջափակման հետեւանքով Ստեփանակերտի մերձակա անտառները բավականին վնասվել են, բայց նույնիսկ այս պայմաններում ղարաբաղցիները պատրաստվում են արդեն այս տարի լիովին վերականգնել կորցրածը եւ դուրս գալ ծառատունկի:

Մի խոսքով, Հայաստանի եւ Ղարաբաղի տնտեսական ինտեգրացիան իրականություն է: Միակ տարբերությունը թերեւս այն է, որ Ղարաբաղում չեն պատրաստվում սեփականաշնորհում իրականացնել: Առաջվա պես գերիշխողը կոլեկտիվ տնտեսություններն են: Եւ թեեւ չի բացառվում առանձին փոքր ձեռնարկությունների (հիմնականում սպասարկման ոլորտի) սեփականաշնորհումը, այնուամենայնիվ արդյունաբերությունը նույնպես ամբողջությամբ կմնա պետական: Այլ կերպ ասած, եթե Հայաստանը կարող է իրեն թույլ տալ ընտրել «անհատների բարեկեցության միջոցով պետության բարեկեցություն» ուղին, ապա պատերազմը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությանը ստիպում է գոնե ժամանակավորապես ընտրել «պետության ամրության միջոցով բնակչության կենսապահովման» ճանապարհը: Սակայն, քանի որ, հաղթահարելով Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհի բազմաթիվ անցակետերը, շուկայական հարաբերություններն այնուամենայնիվ թափանցում են Ղարաբաղ, ուրեմն եւ հույս կա, որ գոնե Ստեփանակերտի բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակը կարող է կայունանալ այնքանով, որքանով կայուն կարելի է համարել Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական վիճակը:

Պատերազմող պետության տնտեսությունն այսօր աշխատում է որոշակի, կարելի է նույնիսկ ասել կայուն ռիթմով, ինչպես կաշխատեր ապաքինվող մարդու թույլ, բայց հաստատուն զարկերակը: Ապացույց՝ այսօր Ստեփանակերտում ընդամենը հազար գործազուրկ կա: Անկասկած, առաջիկայում Ղարաբաղի տնտեսությունն ավելի կկայունանա Սարսանգի հիդրոէլեկտրակայանից ստացվելիք էներգիայի հաշվին: Ղարաբաղում համոզված են, որ ամենամռայլ օրերն եղել են արդեն, եւ տնտեսական զարթոնքը մոտ է: Վկա՝ ղարաբաղցու պայքարի կամքն ու աշխատասիրությունը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Ստեփանակերտ-Երեւան

Երեւան

Ամերիկա-ֆիննական օգնություն հիվանդանոցներին եւ կարիքավորներին

Ինչպես տեղեկացանք Երեւանի քաղխորհրդի արտաքին հարաբերությունների վարչության պետ Գ. Շահինյանից, արտասահմանյան եւս երկու կազմակերպությունների կողմից, որոնց ներկայացուցիչն է տիկ. Շահինյանը, մարդասիրական օգնության նոր քայլ է կատարվել:

Տիկ. Շահինյանը հայտնեց, որ ամերիկյան առողջապահական լիգան ծրագրել էր ամանորյա նվերներ ուղարկել Հայաստան, սակայն այդ նվերները տեղ են հասել միայն փետրվարի վերջին եւ քանի որ դրանք այլեւս զրկվել են իրենց «ամանորյա» իմաստից, բաշխման համար այլ ձեւ է որոշվել: Այժմ դրանք բաշխվել են մայրաքաղաքի 1-ին մանկական հիվանդանոցի բոլոր հիվանդ երեխաներին, շուտով կսկսվի բաշխումը 2-րդ մանկական հիվանդանոցում: Ներկայացված համապատասխան փաստաթղթերի հիման վրա, ելնելով առկա հնարավորությունից (նվերների քանակությունից), օգնություն է տրվում նաեւ բազմանդամ ընտանիքներին, զոհված ազատամարտիկների երեխաներին:

Ստացված նվերների մեջ կան նաեւ խաղալիքներ, որոնք նախատեսվում է հանձնել մանկապարտեզներին:

Ամերիկյան առողջապահական լիգայի կողմից, բացի նվերները, տրվել է նաեւ 1 միլիոն ռուբլի, որը քաղխորհրդի հիմնադրամի միջոցով բաժանվել է կարիքավորներին: Հատկացված մոտ 500 հազար ռուբլին կգնա Ղարաբաղի մայրության հիմնադրամին:

Մարդասիրական օգնություն է ստացվել նաեւ ֆիննական «Միջազգային Պատմոս» կազմակերպության կողմից, որի ուղարկած մի ինքնաթիռ բեռը տարաբնույթ պարունակություն ունի: Ուղարկված օգնությունից հագուստեղեն, սնունդ, դեղորայք, ինչպես նաեւ մի գեներատոր եւ մի դաշտային խոհանոց հատկացվել են Խարբերդի մանկատանը: Հագուստեղենի, դեղորայքի մասնաբաժին է տրվել նաեւ հայ մկրտողական եկեղեցուն (հաշվի առնելով նվիրատուների՝ այսօրինակ եկեղեցուն հարելը):

Մնացած դեղորայքը որոշակի հաշվարկներից հետո, ինչպես նշեց տիկ. Շահինյանը, տրվելու է հիվանդանոցներին:

Գ. Ն.

ԱՍՊԱՐԵԶ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Ասպարեզ» միավորումը մատչելի գներով առաջարկում է մոմեր, զոդասարքավորումներ, բանվորական արտահագուստներ, բանվորական ձեռնոցներ, բաճկոնակներ եւ այլ ապրանքներ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 52 57 44 հեռախոսահամարներով կամ դիմել Երեւան 23, Արշակունյաց պողոտա 2, 4-րդ հարկ հասցեով:

Ընդդիմություն

«Նոր ուղի». Մեկնաբանում է ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալը

Ինչպես արդեն հաղորդվել է, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Աշոտ Բլեյանը եւ նախկին փոխվարչապետ Կարեն Սարդարյանը ձեռնամուխ են եղել «Նոր ուղի» կուսակցության ստեղծմանը: Հիմնադիր ժողովում բարձրացվել է նաեւ Ղարաբաղի հարցը:

Մեկնաբանելով փաստը, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Վլադիմիր Յովհաննիսյանն Արմենպրեսի թղթակցին ասաց. «Ղարաբաղի հայ բնակչության պատերազմի վերածված ազատագրական պայքարը շատ մարդկանց մեջ ոգեւորությունից բացի առաջ բերեց նաեւ մտահոգություն եւ ցավի զգացում: Դա բնական է. պատերազմում մարդիկ են զոհվում, զոհվում են ինչպես հայ, այնպես էլ ադրբեջանցի երիտասարդներ: Այս առումով հասկանալի է բոլոր նրանց վարքագիծը, ովքեր ձգտում են ինչ-որ կերպ նպաստել պատերազմի շուտափույթ ավարտին:

Ես խորապես ցավակցում եմ ինչպես հայ, այնպես էլ ադրբեջանցի բոլոր այն ծնողներին, ովքեր պատերազմի ընթացքում զավակ են կորցրել: Որպես մարդ ինձ համար հասկանալի եւ ընդունելի է Ա. Բլեյանի եւ Կ. Սարդարյանի նպատակը՝ աջակցել պատերազմի արագ ավարտին: Սակայն անընդունելի եմ համարում գործունեության այն մեթոդը եւ հայեցակետը, որով նրանք ձգտում են հասնել իրենց նպատակին:

Այսօր, երբ միջազգային հանրությունը գործնական լուրջ քայլեր է իրականացնում Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցն արդարացի եւ երկուստեք ընդունելի պայմաններով լուծելու համար, առնվազն տարօրինակ է Ա. Բլեյանի եւ Կ. Սարդարյանի կոչերը պայքարից հրաժարվելով գնալ միակողմանի զիջումների:

Մեր ժամանակներում այլակարծությունը եւ դրան համապատասխան գործունեության յուրաքանչյուր դրսեւորում գովելի է: Սակայն Ղարաբաղի հարցում եւ հատկապես պայքարի այս փուլում դրսեւորվող նրանց այլակարծությունը, կարծում եմ, վտանգավոր է եւ շատ վնասաբեր:

Ինչ վերաբերում է ստեղծվող նոր կուսակցությանը, ես հանձնարարել եմ ՀՀ դատախազության համապատասխան բաժնին ստուգել Ա. Բլեյանի եւ Կ. Սարդարյանի կողմից «Նոր ուղի» կուսակցության հիմնադրման հետ առնչվող բոլոր հանգամանքները»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հայտարարություն

Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանը կատարում է ընդունելություն բժիշկների վերամասնագիտացման ֆակուլտետում՝ «Բժիշկ մենեջեր» եւ «բժիշկ-դեֆեկտոլոգ» մասնագիտությունների գծով

Նորաբաց ֆակուլտետում կդասավանդեն ինչպես Հայաստանի նշանավոր տնտեսագետներ, իրավաբաններ, բժշկագետներ, դեֆեկտոլոգներ եւ հոգեբաններ, այնպես էլ «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի արտասահմանյան պրոֆեսորներ:

Ընդունվում են Երեւանի պետական բժշկական ինստիտուտի շրջանավարտները: Նրանք ուսումնառության ընթացքում ինտենսիվ ուսուցմամբ կտիրապետեն մեկ օտար լեզվի, կպարապեն հատուկ ուսումնական պլաններով եւ ծրագրերով, ցանկացողները կնախապատրաստվեն միջազգային դիպլոմ ստանալու համար կրթությունը շարունակել Միլանի (Իտալիա) կամ Մարսելի (Ֆրանսիա) համալսարաններում: Պետական քննությունները հաջողությամբ հանձնելուց հետո շրջանավարտներին տրվում է դիպլոմ, եւ նրանք կարող են աշխատել առողջապահության կառավարման համակարգում: Իսկ այն շրջանավարտները, որոնք կցանկանան սովորել «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի նպատակային ասպիրանտուրայում, կնքված պայմանագրերի համաձայն, կավարտեն Միլանի կամ Մարսելի համալսարանների ասպիրանտուրան եւ կպաշտպանեն դոկտորական թեզ:

Ընդունելությունը կատարվում է հարցազրույցով: Ուսուցումը վճարովի է: Ուսման տեւողությունը աշխատանքից կտրվածների համար մեկ տարի է, չկտրվածների համար՝ երկու տարի: Ընդունվողները ներկայացնում են բժշկական բարձրագույն կրթության դիպլոմ, 6 լուսանկար (3x4 չափի) եւ առողջության մասին տեղեկանք:

Գործերն ընդունվում են մինչեւ 1993 թ. մարտի 31-ը, պարապմունքները սկսվելու են ապրիլի 1-ից:

Հասցեն՝ Աբով Մանուկյան (նախկին Սպանդարյան) 13
Հեռախոսներ՝ 55.24.70, 55.67.90 եւ 55.46.80

Ռեկտորատ

digitised by A.R.A.R.@

Կրթություն

ՀԱՅՈՑ ԸՆՏՐԱԽԱՎԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄԸ ՀՐԱՏԱՊ ԽՆԴԻՐ Է

Ապագա ոսկյա կադրերի պատրաստման մտահոգությամբ

Բուհերում վաղուց ավարտվել է առաջին կիսամյակը, սակայն անցած ընդունելության արդյունքների քննարկումը դեռ ընթացքի մեջ է: Կառավարությունը դեռեւս որոշում չի կայացրել իր իսկ ստեղծած հանձնաժողովի աշխատանքի մասին, տեղեկություն չկա ընդունելության կապակցությամբ հարուցված քրեական գործի ընթացքի վերաբերյալ: Ավելին, մինչեւ օրս հստակեցված ու հրապարակված չեն բուհերի ընդունելության կարգն ու նյութերը:

Վերոհիշյալ հարցերի ձգձգումը թերեւս կարելի է բացատրել հանրապետության ներկայիս տնտեսական խոր ճգնաժամի պայմաններով, բայց արդարացնել՝ երբեք: Իրականում մենք չունենք բուհական համալրման կատարյալ ու գործուն համակարգ, որը շատ բանով հարվածում է եւ կհարվածի ապագա կադրերի պատրաստման՝ համապետական կարեւոր նշանակություն ունեցող գործին:

Վերջին երկու տարիներին մեր հանրապետությունում կիրառվում է ընդունելության կենտրոնացված համակարգ, որն, ըստ իս, հեռանկարային է եւ ընդգրկում է ուշագրավ նորույթներ: Սակայն այդ համակարգն այնքան էլ հավանության չարժանացավ եւ ենթարկվեց խիստ քննադատության: Անշուշտ, այն ունի որոշ թերություններ, հատկապես կազմակերպական բնույթի, որի հետեւանքով այս ուսումնական տարին սկսվեց երեք շաբաթ ուշացումով: Քննությունների ավարտին հետեւեցին վերջին տարիներին արդեն ավանդույթ դարձած երկարատեւ նստացույցերը, երթերը եւ մինչեւ օրս շարունակվող բողոքները: Այս տարի ստեղծվեց կառավարական հանձնաժողով, ընդունելության հարցը հարցադրումների տեսքով մի քանի անգամ քննարկվեց ՀՀ Գերագույն խորհրդում, վերջնական լուծման համար սահմանվեց որոշակի ժամկետ: Այնուհանդերձ, անցել է 6 ամիս, սակայն հստակեցված պաշտոնական հրապարակումներ դեռեւս չկան: Այս ամենն իրավացիորեն առաջացնում է հասարակության դժգոհությունը:

Ստեղծված իրավիճակը մեր կարծիքով պայմանավորված է հիմնավորված հեռանկարային ծրագրի եւ նրա աստիճանական իրականացման, անհրաժեշտ օրենսդրական համակարգի, կազմակերպական մեխանիզմների բացակայությամբ, հանրապետության մտավոր կարողությունների ոչ լիարժեք օգտագործմամբ եւ, վերջապես, ներկայիս անբարենպաստ պայմաններով: Այս առումով կցանկանայինք կարեւորել հետեւյալ հիմնահարցերը:

Նախ, մինչ օրս բացակայում է լայն քննարկման ներկայացված կրթության մասին օրենքի նախագիծը: Մինչդեռ կրթության գիտականորեն հիմնավորված հիմնադրույթների եւ համապատասխան օրենսդրական համակարգի բացակայության պայմաններում անխուսափելի են սխալները, հապճեպ ու կամային ազդակներով ընդունված որոշումները, որոնք շատ արդեն նորանոր դժվարությունների հետ է կապված: Իսկ քանի որ բուհերի ընդունելությունը կրթահամակարգի հիմնահարցերից մեկն է, ապա այս ուղղությամբ որոշակի հաջողության հասնելու համար պահանջվում է համապարփակ մոտեցում՝ դիտարկված ողջ կրթահամակարգի բարեփոխումների շրջանակներում: Մինչդեռ հարցը հաճախ դիտարկվում է միայն բուհի շրջանակներում, այսինքն ցուցաբերվում է առանձնացված, տեղայնացված մոտեցում:

Ներկայումս կրթական երկու աստիճանների՝ դպրոցի եւ բուհերի միջեւ գոյություն ունի որոշակի խզում: Դպրոցը չի ապահովում բուհի պահանջները բավարարող կրթամակարդակ: Անկասկած եւ ոչ միշտ իրական են նաեւ բուհի պահանջները: Մասնավորապես դա վերաբերում է ընդունելության քննությունների հարցաշարերին, որոնցում քիչ չեն դպրոցական դասագրքերում անբավարար արծարծված եւ երբեմն նույնիսկ բարդություն ներկայացնող հարցերը: Այս առումով ցայտուն օրինակ է հայ ժողովրդի պատմության առարկայի քննական հարցաշարը: Հենց դրանով պետք է բացատրել դպրոցի ավարտական եւ բուհի ընդունելության քննությունների գնահատականների միջեւ եղած զգալի տարբերությունը: Հետեւաբար ներկայումս փաստորեն դպրոցի ավարտական քննությունները զուտ ձեւական բնույթ ունեն: Այս ամենով է պայմանավորված դասատուների, ինչպես նաեւ բուհերի ընդունելության նախապատրաստական դասընթացների համակարգի առկայությունը: Հարցումների համաձայն, դիմորդների ճնշող մեծամասնությունը ընդգրկված է նշված համակարգում, որտեղ վարձն արդեն հասել է աստղային չափերի: Բուհ ընդունվել ցանկացողների համար, ըստ էության, անվճար ուսուցումը վերածվում է վճարովիի: Իսկ նրանց համար, ովքեր ի վիճակի չեն վճարել, բուհերի դռները փակվում են: Վիճակը շտկելու առավել ճշգրիտ եւ նպատակահարմար միջոց կարող է լինել դպրոցների ավարտական եւ բուհերի ընդունելության քննությունների համատեղումը՝ գիտելիքի գնահատման պետական ծառայության միջոցով, որը կարող է գործել ՀՀ կառավարության կամ կրթական երկու նախարարությունների կառուցվածքների համատեղ հսկողության պայմաններում:

Հաջորդ կարեւոր հարցը վերաբերում է բուն քննությունների բովանդակությանն ու մրցութային չափանիշների ձեւավորմանը: Ընդհանրապես բուհ ընդունվելու առավել իրական չափանիշներն են դիմորդի գիտելիքները, ընդունակություններն ու կարողությունները: Մինչդեռ ներկայիս քննություններով հիմնականում ստուգվում են ձեռք բերովի կամ, ավելի ճիշտ կլինի ասել, սերտած գիտելիքները, եւ հաճախ գրեթե չեն ստուգվում բնատուր մասնագիտության համար անհրաժեշտ ընդունակություններն ու կարողությունները, որի հետեւանքով հնարավորություն չի ստեղծվում լիարժեք ընտրություն կատարել: Հաճախ բուհ են ընդունվում դասատուների օգնությամբ գիտելիքներ սերտած դիմորդներ, իսկ ընտրյալի, բնածին կարողություններով օժտված, սակայն անվճարունակ դիմորդները մրցույթից դուրս են մնում: Մասամբ սրանով է պայմանավորված բուհերում հաճախակի նկատվող միջակությունը, ուսանողների անբավարար կրթամակարդակը, ընդհատաս ուսանողների, հետեւաբար՝ ապագա բարձրորակ մասնագետների սակավությունը:

Այս ամենը վկայում է պետական մոտեցման բացակայության մասին, քանզի կրթությունը հասկացված առանց այն էլ սուղ միջոցները ծախսվում են միջակ մասնագետների, իսկ ներկայումս նաեւ ապագա գործազուրկների, այլ ոչ թե հանրապետության մտավոր ընտրախավի պատրաստման համար: Մինչդեռ մեր հանրապետությունը ճգնաժամից դուրս բերելու համար հարկավոր են ոչ թե սոսկ դիպլոմավոր կադրեր, այլ ոսկյա, համաշխարհային չափանիշներով բավարարող մասնագետներ:

Մտավոր ընտրախավի՝ տաղանդաշատ, ընդունակ երեխաների եւ երիտասարդության որոնումը, դաստիարակումը եւ ուսուցումը դիտարկվում է որպես երկրի մտավոր կարողության պատրաստման միասնական գործընթաց: Զարգացած երկրներում այս կարեւորագույն խնդիրը գտնվում է կառավարության ուշադրության կենտրոնում, ֆինանսավորվում եւ հովանավորվում նրա կողմից: Գործում են համապատասխան գերատեսչություններ, կատարվում գիտահետազոտական աշխատանքներ եւ փորձարարական մշակումներ:

Մինչդեռ մեր հանրապետությունում այս ուղղությամբ տարվող աշխատանքները չհամակարգված բնույթ են կրում, չկան շնորհալի սովորողների որոնման, ընտրման եւ ուսուցման մեխանիզմներ, փոշիացվում են այդ նպատակով նախատեսված ֆինանսական միջոցները, եւ առավել ցավալի է, տարադրումը:

Հասունացել է շնորհալի սովորողների որոնման, ընտրման եւ ուսուցման հանրապետական ծրագիր մշակելու եւ իրականացման համակարգ ստեղծելու անհրաժեշտությունը, որի ենթահամակարգը մասնավորապես կարող է հանդիսանալ բուհերի ընդունելությունը: Նման առաջարկությամբ նախկինում ես դիմել եմ հանրապետության իշխանություններին, որոնք հավանություն տալով հարցադրմանը, ցավոք, անհրաժեշտ ընթացք չեն տվել: Այնուհանդերձ ուրախալի էր «Հայաստան» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի որոշումը՝ հայ շնորհաշատ երեխաներին 300-ական ամերիկյան դոլլարի չափով տարեկան մրցանակներ շնորհելու մասին: Սակայն պարգեւատրման հիմնավորված մեխանիզմներ եւ համակարգ չստեղծելու դեպքում այն եւս կփոշիացվի եւ իր նպատակին չի ծառայի: Մինչդեռ այդ միջոցները կարելի էր օգտագործել առավել նպատակային՝ վերը նշված համակարգի ստեղծման եւ կիրառման համար:

Անշուշտ, խնդիրը բարդ է, պահանջում է համալիր եւ մեծածավալ գիտական ուսումնասիրություն ու փորձարկումներ, անհրաժեշտ ֆինանսական ներդրումներ: Սակայն նկատի ունենալով գիտության, կրթության եւ մշակույթի բնագավառներում սպասվող բարեփոխումները, հատկապես այն, որ պետական ֆինանսավորման հաշվին անվճար բարձրագույն ուսուցումը պետք է նպատակաուղղվի միայն շնորհալի, բարձր ցուցանիշներ ունեցող սովորողների պատրաստմանը, մնացածների համար կիրառելով վճարովի ուսուցման հիմունքները, նշված խնդիրն արդեն լրիվ իրականանալի է թվում: Բացի այդ, ելնելով հանրապետության տնտեսական իրավիճակից, հասարակության կրթության զգալի պահանջը կարող է բավարարվել նաեւ էքստեռն եւ հեռակա ուսուցման ձեւերով՝ մշակելով նրանց կիրառման առավել արդյունավետ մեխանիզմներ:

Ցավոք, բավարար չի կարելի համարել նաեւ որոշ մասնագիտությունների համար քննական առարկաների ընտրությունը: Մասնավորապես դա վերաբերում է իրավագիտությանը, որի քննական առարկաների շարքում բացակայում է այդ մասնագիտությանն առավել բնորոշ առարկան:

Հաջորդ հարցը վերաբերում է պետական բուհերում անվճար եւ վճարովի ուսուցման համակարգերի համատեղմանը: Ցավոք, այս հարցում եւս առկա են էական թերություններ: Հստակեցված չեն վճարովի ուսուցման պայմանավորումն ու վճարման կարգը, բացակայում են ուսուցման մեկ համակարգից մյուսին անցնելու մեխանիզմները: Օրինակ, հաճախ է պատահում, երբ դիմորդը ասենք հայոց լեզվի քննությունից մեկ տառասխալի կամ ուղղագրական սխալի պատճառով մեկ միավոր պակաս է հավաքում եւ ընդունվում վճարովի ուսուցման համակարգ: Սակայն հետագայում նա կարող է դրսեւորել ուսման առավել բարձր ցուցանիշներ, քան մեկ այլ դիմորդ, որը ընդունվելով անվճար ուսուցման համակարգ՝ սովորում է մի կերպ, կամ ինչպես ասում են, յոլա է գնում, ավելին, կրթաթոշակ էլ է ստանում: Կարծում ենք, սա եւս անթույլատրելի է եւ սոցիալական առումով անարդարացի: Նպատակահարմար է յուրաքանչյուր քննաշրջանի կամ ուսումնական տարվա վերջում կատարել 10-15 տոկոսի չափով տեղափոխումներ ուսուցման մեկ համակարգից մյուսը՝ բարձր առաջադիմություն ունեցողներին վճարովի ուսուցումից տեղափոխելով անվճար եւ ընդհակառակը, ցածր առաջադիմություն ունեցողներին՝ անվճար ուսուցումից վճարովի: Անկասկած, այս եւ վերը նշված մյուս առաջարկությունների իրականացումը կառնչվի մարդկային գործոնի խնդրի հետ, որի նվազմամբ էլ պայմանավորված է ընդհանրապես ներկայումս իրականացվող փոփոխությունների զգալի մասը:

Արծարծված հարցերը, անշուշտ, պահանջում են որոշակի ժամանակ եւ միջոցներ: Սակայն ստեղծված իրավիճակի պատճառներից մեկն էլ այն է, որ հաճախ, դժվարություններից խուսափելու նպատակով ուշադրությունը դարձվում է այժմեական, այլ ոչ հեռանկարային հարցերին, առանց որոնց անհնարին են արմատական բարեփոխումները:

Վերջում կցանկանայինք դիմել ՀՀ բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարությանը հետեւյալ երկու առաջարկությամբ.

1. Առաջիկայում 2 շաբաթվա ընթացքում կազմակերպել հաջորդ ուսումնական տարվա բուհերի ընդունելության կարգի եւ նյութերի ընդլայնված, հրապարակային քննարկում, առաջարկությունների ամփոփում եւ ճշտված տարբերակի հրապարակում:

2. ՀՀ լուսավորության նախարարության հետ համատեղ ստեղծել ստեղծագործական խումբ՝ հանձնարարելով նրան եռամսյա ժամկետում մշակել եւ քննարկման ներկայացնել դպրոցների ավարտական եւ բուհերի ընդունելության միասնական հեռանկարային տարբերակի նախագիծ:

ՌՈՒԲԵՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
ՃՊՆՃ դոցենտ

Ազգ

«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կատարում է Apple® Macintosh®

Համակարգիչների տեխնիկական ռակյալ սպասարկում եւ ուսուցում, գովազդների, խորհրդանիշերի, ֆիրմային նշանների, հրավիրատոմսերի, տարբեր տեսակի ազդագրերի եւ ընդհանրապես համակարգչային ձեւավորման պատվերներ, գունավոր նկարների եւ ձեւավորումների գրաֆիկական ժապավենի վրա 1200 եւ 2400 dpi խտությամբ: Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ակտոմատ տողադարձիչ:

Դուք կկատարվեն ձեր երեւակայածից բարձր մակարդակով:

Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ, ☎ 58-18-41, 56-28-63

digitised by A.R.A.R.@

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ
ARMENPRESS State Newsagency

Միջազգային անցուդարձ

Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության եւ «Բրիթիշ փեթրոլիում»-ի համաձայնագրի մանրամասնություններ

Բաքվում տեղի ունեցավ մամուլի ասուլիս Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության եւ «Բրիթիշ փեթրոլիում»/«Ստատօյլ» դաշինքի նախապայմանագրային համաձայնագրի մանրամասնությունների վերաբերյալ, որի մասին Բիզնես-ՏԱՍՍ-ը հաղորդել էր առավոտյան: Ավարտվել է Բաքվից 140 կմ հարավ-արեւելք գտնվող «Չըրաղ» նավթի ծովային հանքավայրի հատակաձեւերը գնահատվում են 150 միլիոն տոննա:

Անդրադառնալով մեկ ուրիշ ծովային օբյեկտի դարձյալ Ադրբեջանում «Բի-Փի»-ի շահերի դաշտի մեջ մտնող «Շահ Դենիզ»-ի մակերեսի համատեղ մշակման հարցին, Ջոն Բրաունը նշեց, որ ի տարբերություն «Չըրաղ»-ի, այդ հանքավայրի սահմանները դեռ հստակեցված չեն, եւ պաշարներն էլ ճշտված չեն: Ուստի մասեղ մշակման բանակցությունների հերթական փուլը:

Ինչպես հաղորդվեց Ադրբեջանի նավթային ընկերության եւ գործընկեր ֆիրմաների ղեկավարների մամուլի ասուլիսում, «Չըրաղ» հանքավայրի մշակման համար կպահանջվեն 2 միլիարդ ամերիկյան դոլլարի ներդրումներ: «Բրիթիշ փեթրոլիում» ընկերությունը պատրաստ է նման գումար ներդնել ադրբեջանական հանքավայրի մշակման մեջ», ընդգծեց «Բի-Փի էքսփլորեյշըն»-ի նախագահ Ջոն Բրաունը: Ադրբեջանի նավթային ընկերությունը եւ գործընկեր ֆիրմաների դաշինքը, նշեց նա, պայմանավորվել են պայմանագրի շրջանակներում գործակցել «Փրոդաքշըն-Շերինգ»-ի պայմաններով, որը միաժամանակ առավելություններ է տալիս ինչպես գործակցող ընկերություններին, այնպես էլ երկու երկրներին: Ադրբեջանի համար նման առավելություններից մեկը մասնավորապես այն է, որ «Փրոդաքշըն-Շերինգ»-ը թույլ է տալիս ներդրումներն սկսել ստորագրումից անմիջապես հետո:

Կողմերը մտադիր են պայմանագրի նախապատրաստման աշխատանքն ավարտել այս տարվա հունիսի 16-ին, որից հետո այդ փաստաթղթի նախագիծը վավերացման համար կհանձնվի խորհրդարանին:

Լրագրողներին նաեւ տեղեկացրին, որ նախնական տվյալների համաձայն, «Չըրաղ» հանքավայրի եւ դրա հետ կապված համաձայնությունների ավելի հեռավոր ապագայի հարց են:

Գնահատելով ստորագրված փաստաթղթի նշանակությունը, Ջոն Բրաունը եւ «Ստատօյլ»-ի փոխնախագահ Յոհան Վոլդը վստահություն հայտնեցին, որ «Չըրաղ»-ի մշակումը բարեկեցություն կբերի ադրբեջանական ժողովրդին եւ հանրապետությունում կապահովի լրացուցիչ հարյուրավոր աշխատատեղեր: Ներդրված յուրաքանչյուր դոլլարը կապահովի 3 դոլլարի շահույթ, մի մասը կհատկացվի ներդրումների փոխհատուցմանը, մյուս մասը դաշինքի եւ Ադրբեջանի նավթային ընկերության եկամուտներին: Այսպիսով, առնվազն մեկուկես դոլլար կմնա հանրապետությանը: Նրանք նաեւ նշեցին, որ պայմանագրի ստորագրումը, որը կողմերը մտադիր չեն ձգձգել, ամբողջ աշխարհի համար յուրօրինակ ազդանշան կծառայի համաշխարհային տնտեսության պայմաններում գործելու Ադրբեջանի պատրաստակամության մասին:

Մամուլի ասուլիսում ելույթ ունեցած Ադրբեջանի նավթային ընկերության նախագահ Սաբիթ Բաղիրովը նույնպես հավաստեց ստորագրված համաձայնագրի կարեւոր նշանակությունը եւ առաջիկա երեք ամսում պայմանագրի վրա աշխատանքն ավարտելու ադրբեջանական կողմի պատրաստակամությունը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Չին-ռուս գործակցության նոր ձեւեր

Հյուսիս-արեւելյան Չինաստանի Հեյլունցզյանի նահանգը, որը երկար սահման ունի Ռուսաստանի հետ, մտադիր է եռանդագին համագործակցության հեռանկարային ձեւեր զարգացնել Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ այլ երկրների հետ: Այս մասին Սինհուա գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց նահանգապետ Շաո Ցիխուեյը: Վերջին 5 տարում, ասաց նա, Հեյլունցզյանը 61 անգամ ավելացրել է ռուսաստանցիների հետ կատարվող սահմանամերձ առեւտրի ծավալը: Ներկայումս կողմերի ապրանքափոխանակության գնահատվում է 2.1 միլիարդ շվեյցարական ֆրանկ: Սակայն առեւտուրն առաջվա պես հիմնվում է ապրանքափոխանակման վրա, մինչդեռ որպես տեխնիկա-տնտեսական համագործակցության ոլորտ «մնում է սահմանափակ»:

Այս տարի, նշեց Շաո Ցիխուեյը, Ռուսաստանի, ԱՊՀ-ի եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների հետ առեւտուր անող չինական ֆիրմաներին կտրվեն նոր զեղչային արտոնություններ: Տնտեսական ավելի մեծ ինքնուրույնություն կստանան մեծ եւ միջակ ձեռնարկությունները, որոնք կօգտվեն զգալի արտոնություններից: Հեյլունցզյանը մտադիր է արտադրատեսական մի շարք միավորում հիմնել նավթի եւ ածխի արդյունաբերության, մեքենաշինության, քիմիական, էլեկտրոնային եւ թեթեւ արդյունաբերության բնագավառում: Ներկայումս մշակվում է 10 խոշոր նախագիծ, որոնք ներառում են նավթի հանքավայրերի համատեղ յուրացումը, էլեկտրակայանների կառուցումը, մի շարք հանրախանութների բացումը:

Նահանգապետը գործարար շրջաններին կոչ արեց օգտագործել նախագծերի ֆինանսավորման տարբեր ձեւեր, մասնավորապես ներգրավելով օտարերկրյա կապիտալներ, ստեղծել համատեղ ձեռնարկություններ եւ արտահանման արտադրանքի բազաներ: Կարեւորագույն նորակառույցների թվում նա նշեց Ամուր գետի վրա Խեյխե քաղաքի մոտակա երկաթուղային ու կամուրջը, որոնք պետք է էապես ընդլայնեն նահանգի փոխադրական հնարավորությունները: Նրա խոսքերով, եւս մեկ կարեւոր խնդիր է ռուսաստանյան շուկա մուտք գործող չինական արտադրանքի որակի բարձրացումը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

«Ալիսա համակարգ». 1992 թ. գործունեության արդյունքները

Փետրվարի վերջին ամփոփվեցին Ռուսաստանի թերեւս խոշորագույն բնտանեկան ընկերության «Ալիսա անկախ համակարգ»-ի տարեկան աշխատանքի արդյունքները:

«Ալիսա համակարգ»-ը ստեղծվեց բորսայական գործունեության եւ ապրանքների լայն շրջանակի աճուրդների անցկացման համար: Սակայն ավելի ուշ, բորսաների մասին օրենքի նախօրեին այն վերափոխվեց հոլդինգային ընկերության, որն իրականացնում է առևտրական առեւտրային գործառնություններ: Դրա աշխատանքի հիմնական ուղղություններն են ֆինանսական գործունեությունը, առեւտուրը, լրատվական ծառայությունները, անվտանգության բնագավառի ծառայությունները եւ այլն:

Ընկերության համատերերից մեկը՝ Գերման Ստերլիգովը, մամուլի ասուլիսում անցած տարին համարեց անչափ ծանր եւ «Ալիսա»-ի համար նույնիսկ ողբերգական: Չիրագործվեցին կամ սպասված արդյունքը չտվեցին նախկինում լայնորեն տարածված մի շարք նախագծեր: Այսպես, ընկերության ուրաց ղեկավարների հավաքագրման ԿՀՎ-ի փորձի մասին արված հայտարարության պատճառով ԱՄՆ-ի իշխանությունների հետ ծագած վեճերի հետեւանքով փակվեց «Ալիսան Ամերիկայում» գրասենյակը: Իր պարտավորությունները չկատարելու համար փակվեց «Ալիսան Եվրոպայում» լոնդոնյան գրասենյակը: Բացի դրանից, հողերի յուրացման եւ ցուցադրական տնտեսության ստեղծման փորձի հետեւանքով (այսպես կոչված «Ռյազանի ծրագիր») կորսվեց մոտ 250 միլիոն ռուբլի:

Միեւնույն ժամանակ գրասենյակ է բացվելու Ճապոնիայում, Աստրախանի մոտ ավարտվել է ձկնավերամշակման համալիրի շինարարությունն ու հանդերձավորումը, սեփական հարկաբաժիններ են ձեռք բերվել Մոսկվայի պատմական կենտրոնում եւ այլն: «Ալիսա»-ն զգալի միջոցներ է ստացել վայլյուտային միջոցների վարկերից, միջին հաշվով տարեկան 32 տոկոս: Իսկ «Ալիսա»-ի գրասենյակների արտասահմանյան դրամաշրջանառությունը 1992 թ. կազմել է 37.2 միլիոն դոլլար (չհաշված անձնական հաշիվներով կատարված շրջանառությունը, որը բավական մեծ է):

Նույն մամուլի ասուլիսում Գերման Ստերլիգովը հանդես եկավ քաղաքական խիստ հայտարարությամբ, որով պաշտոնական, բացահայտ եւ եռանդուն պաշտպանություն է հայտնվում ամբողջ Ռուսաստանի հայրենասիրական շարժումների եւ առաջին հերթին ռուսական ազգային համագումարի գործունեությանը, որը, նրա կարծիքով, հայրենասիրական ուժերի առավել հետեւողական եւ արմատական կազմավորումն է: Այս փուլում մենք մեր կարելին կանենք եւ կազմակերպական, ֆինանսական ու բարոյական համակողմանի աջակցություն ցույց կտանք նրանց, ովքեր ձգտում են Ռուսաստանն ազատել ներկայիս կառավարությունից եւ խորհրդարանից, հայտարարեց Ստերլիգովը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բացվեց Լայպցիգի գարնանային տոնավաճառը

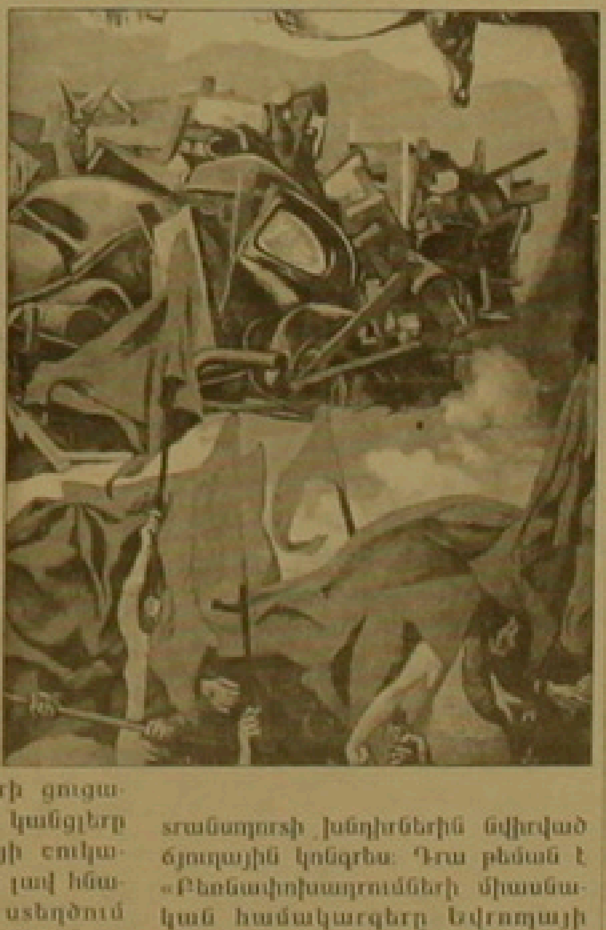

23 երկրների 1650 ֆիրմաներ են մասնակցում Լայպցիգի 1993 թ. գարնանային տոնավաճառին, որն այսօր սկսեց իր աշխատանքը: Լայպցիգում գտնվող ԳՖՀ կանցլեր Հելմուտ Քոլն այցելեց տոնավաճառի տաղավարներ, ծանոթացավ գերմանական եւ արտասահմանյան ֆիրմաների ցուցադրանքներին: Արեւելագերմանական ընկերությունների ցուցավահանակները դիտելիս կանցլերը հայտարարեց, որ Ասիայի շուկաներն, իր կարծիքով, «շատ լավ հնարավորություններ» են ստեղծում դաշնակցային նոր երկրամասերի ձեռնարկությունների համար: Հ. Քոլը գտնում է, որ Հեռավոր Արեւելքի երկրներում վերջերս իր կատարած ուղեւորությունը կնպաստի, որ այդ ձեռնարկությունները դուրս գան ասիական շուկաներ:

ԳՖՀ քաղաքական եւ տնտեսական շրջանակների բազմաթիվ ներկայացուցիչներից բացի, սպասվում է, որ Լայպցիգ կժամանեն Արեւելյան Եվրոպայի երկրների 2000-ից ավելի ղեկավար գործիչներ եւ մենեջերներ: Մարտի 11-12-ը տոնավաճառում կազմակերպվում են «Գերմանա-բալթիական տնտեսության օրեր», որոնց կմասնակցեն Լատվիայի, Լիտվայի եւ Էստոնիայի ձեռնարկությունների ներկայացուցիչներ եւ տնտեսական փորձագետներ: Երկօրյա հանդիպումը կոչված է օգնելու արտասահմանյան գործընկերների հետ բալթյան այդ երկրների ֆիրմաների գործարար կապերի ընդլայնմանը:

Ավանդական առեւտրական համաժողովի շրջանակներում մարտի 10-ին Լայպցիգում անցկացվում է տրանսպորտի խնդիրներին նվիրված ճյուղային կոնգրես: Դրա թեման է «Բեռնափոխադրումների միասնական համակարգերը Եվրոպայի տրանսպորտային կապերի ապագան են»: Կոնգրեսը բացեց ԳՖՀ տրանսպորտի նախարար Գյունտեր Քրաուզեն: Նա մասնավորապես արտահայտվեց արտասահմանյան բեռնատար փոխադրամիջոցների կողմից ավտոմայրուղիների օգտագործման համար մաքսեր մտցնելու օգտին:

Լայպցիգի գարնանային տոնավաճառը, որը դեռ մինչեւ 90-ական թթ. համապարփակ բնույթ էր կրում, այժմ «ընդհանուր սանիքի ներքո» միավորում է մի քանի ինքնուրույն ցուցահանդեսներ: Այս անգամ դրանք այցելուներին կծանոթացնեն շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառում կիրառվող նոր տեխնոլոգիաներին, արդյունաբերական տեխնիկայի նվաճումներին, տրանսպորտի նորույթներին: Բացի դրանից, բացված է շուկայական տնտեսության խնդիրներին առնչվող լրատվական բորսա: Բոլոր ցուցադրանքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 79 հազար քմ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Լուրերի Հոսք

Ամերիկյան մթերքներ Ռուսաստանին

ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի կառավարությունները կշարունակեն բանակցությունները վարչակազմի երաշխավորած վարկերի շրջանակներում Ռուսաստանին ամերիկյան գյուղմթերքների լայնածավալ մատակարարումների վերսկսման եղանակներ գտնելու նպատակով, հայտարարեց ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսության նախարարության ներկայացուցիչը: Նա նշեց, որ մարտի սկզբներին Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինի Վաշինգտոն կատարած այցի ընթացքում ընդհատված բանակցությունները «ոչ պաշտոնական ձեւով կշարունակվեն տարբեր ուղիներով»: Այդ քննարկումները, որոնց ընթացքում գլխավորը Ռուսաստանին գյուղմթերքների առաքումների դիմաց կատարվող վճարումների գծով Մոսկվայի պարտքի խնդրի լուծման եւ մասնավորապես Միացյալ Նահանգներից հացահատիկի առաքումների վերսկսման ուղիների հարցն էր, այստեղ անարդյունք ավարտվեցին մարտի 3-ին: Ռուսաստանն առեւտրային 6 բանկերի 400 միլիոն դոլլար պարտք է մնացել ամերիկյան գյուղմթերքների գնումների համար որպես երաշխավորված կառավարական վարկեր վարչակազմի հատկացրած 4 միլիարդ ընդհանուր գումարի տոկոսներից: Երկրի տնտեսական ծանր իրավիճակի պատճառով Ռուսաստանի կառավարությունը նոյեմբերից դադարեցրել է վարկերի գծով կատարվող կանոնավոր վճարումները: Դրան ի պատասխան վարչակազմը ստիպված եղավ դադարեցնել վարկային երաշխիքները: Անցած շաբաթ ռուսական կողմն այնուամենայնիվ բանկերին վճարեց 15 միլիոն դոլլար, սակայն այդ գումարն անբավարար եղավ ԱՄՆ-ից գյուղմթերքների մատակարարումների ծրագրի վերսկսման համար: Ռուսաստանի պարտքի մեծ մասն ընկնում է նախկին Խ. Միությանը: Ինչպես հաղորդվել է մամուլում, ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսության նախարար Մայք Էսպին եւ ագրարային գերատեսչության մյուս ղեկավարների հետ վարված բանակցությունների ընթացքում ռուսական կողմն առաջ է քաշել նախկին ԽՍՀՄ պարտքերից Ռուսաստանին ազատելու հարցը: Այս կապակցությամբ վարչակազմը ներկայումս քննություն է անում նոր ծրագրի ընդունման հնարավորությունը, որի համաձայն, վճարումները կկատարվեն 10 տարվա ընթացքում ըստ շուկայական կոտարների: «Իրավիճակն օրեցօր փոխվում է, եւ մենք դեռ որեւէ վճիռ չենք կայացրել», ասաց վարչակազմի ներկայացուցիչներից մեկը, խնդրելով չնշել իր անունը:

Սվերդլովսկցիները ատոմակայան կկառուցեն Չինաստանում

Չինաստանում տոնավաճառ անցկացրած Սվերդլովսկի մարզի նախագծային եւ արդյունաբերական ձեռնարկությունները առաջարկություն են ստացել խարբինի մոտ կառուցելու ատոմային էլեկտրակայան: Ուրալյան 40 ձեռնարկություններ ու ֆիրմաներ Չինաստանում ներկայացրել էին իրենց ապրանքներն ու տեխնոլոգիաները: Տոնավաճառի արդյունքների հիման վրա համաձայնություններ ձեռք բերվեցին Հեյլունցզյանի նահանգի մետալուրգիայի ու մեքենաշինության 20-ից ավելի ձեռնարկությունների վերակառուցման եւ ուրալյան սարքավորումների մատակարարման, տարբեր սարքավորումների արտադրության, համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծման շուրջ:

Մոսկվային վայել օդանավակայաններ

«Կարծում եմ, առաջիկա տարիներին Մոսկվան կունենա իրեն վայել օդային դարպաս», «ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ»-ին հայտարարեց ամերիկյան վարկաբանկային «Լեման բրադերս» ֆիրմայի ղեկավար Բոբ Բրաունը: Ամերիկյան ֆիրման սեփականաշնորհմանը եւ օտարերկրյա ներդրումներին աջակցող միջազգային հիմնադրամի հետ համատեղ ձեռնամուխ է եղել Մոսկվայի Շերեմետեւո, Վնուկովո, Դոմոդեդովո, Բիկովո օդանավակայանների զարգացման տեխնիկատնտեսական եւ ֆինանսական հիմնավորման մշակմանը: Այդ օդանավակայաններին է ընկնում ներքին ուղեւորների 16 եւ միջազգայինների 90 տոկոսը: Մասնագետները մոսկովյան նախագիծը գնահատում են 3-5 մլրդ. դոլլար: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Չինաստան

ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔԸ ՓՈԽՎՈՒՄ Է

Փետրվար-ապրիլ ամիսներին Պեկինում եւ Շանհայում առաջին անգամ ցուցադրվում են Ռոդենի 62 հայտնի քանդակները:

Այս տարվա փետրվարի 8-ից մինչեւ մարտի 14-ը Պեկինի Մեյշուգուան թանգարանի առջեւի հրապարակում, իսկ մարտի 27-ից մինչեւ ապրիլի 18-ը Շանհայում կազմակերպվում է Չինաստանում Ռոդենի 62 հանրահայտ քանդակների ցուցահանդեսը, որոնց թվում են «Մտածողը», «Մեծ ստվերը», «Համբույրը», «Բրոնզի դարը» եւ այլն: Դա Ֆրանսիայի յուրօրինակ նվերն է, որը ֆինանսավորել են արտգործնախարարության արվեստագետների գործունեության ընկերակցությունը եւ Էլֆ հաստատությունը:

Պեկինի գեղարվեստի ինստիտուտի ուսանողները եւ դասախոսները հիացմունքով ընկալեցին ցուցահանդեսի բացումը, որը իրադարձություն է Չինաստանի մշակութային կյանքում:

Այս ցուցահանդեսների բացումն ունի իր երկար նախապատմությունը: 1965 թվականի հուլիսի 19-ին Պեկինում դը Գոլի բանագնաց, գրող Անդրե Մալրոն չինացիներին առաջարկեց. «Իսկ ի՞նչ կլիներ, եթե մեր երկու երկրների միջեւ կազմակերպեինք փոխանակում: Մենք Ռոդենի քանդակները կուղարկեինք Պեկին, իսկ դուք Փարիզ կուղարկեիք Լոնգմենի սրբավայրի բուդդաները»: Այն ժամանակ առաջարկությունն անպատասխան մնաց: Սակայն դեսպանատան մի երիտասարդ աշխատակից դա չմոռացավ: 25 տարի անց Կլոդ Մարտենը, դառնալով Չինաստանում Ֆրանսիայի դեսպանը, նույն միտքը ներշնչեց արտգործնախարարության արվեստագետների գործունեության ընկերակցության տնօրեն Ժան Դինյին:

Ռոդենի թանգարանի ավանդապահ Ժակ Վիլենը տվեց իր համաձայնությունը եւ նույնիսկ առաջարկեց Չինաստան ուղարկել Ռոդենի «Մտածողը», որը երբեք դուրս չէր բերվել իր մշտական «կացարանից»: Ֆրանսիացիները նույնիսկ հրաժարվեցին փոխարենը բուդդաների արձանները իրենց մոտ ցուցադրելու մտքից: Նախագծի հովանավոր Էլֆ հաստատությունը, որը Չինաստանի խնդրանքով 1989 թվականից ուսումնասիրում է Շանհայում շաքարի գործարանի կառուցման նախագիծը, հատկացրեց 1,5 միլիոն ֆրանկ: Այս տարվա փետրվարի 1-ին «Մտածողը» ինքնաթիռով ուղարկվեց Պեկին:

Ֆրանսիացիները հույս ունեին Պեկինում Ռոդենի քանդակներով գործել նույն տպավորությունը, որն ստեղծվել էր Փարիզում 1967 թ. փարավոն Թութանհամոնի գանձերի առաջին ցուցադրման ժամանակ: Սակայն Ռոդենին ընդունեցին «պաշտոնական» սառնությամբ: Մամուլը դրվատանքների մեջ չափավոր էր, իսկ հեռուստատեսությունը՝ էլ ավելի զուսպ: Դեսպան Կլոդ Մարտենը խոստովանում է, որ դա կապված է վերջերս Թայվանին ֆրանսիական 60 «Միրաժ» ռազմօդանավերի վաճառքի հետ: Ս.թ. հունվարի 22-ին Գուանդունում ֆրանսիական հյուպատոսարանը փակելուց, տնտեսական բազմաթիվ նախագծերի առթիվ վերապահումներ անելուց հետո Չինաստանի կառավարությունն այժմ «պատժում է» ֆրանսիական մշակույթը: Հարկավո՞ր էր արդյոք «Մտածողը» ուղարկել Չինաստան: Ժամանակակից եվրոպական եւ հարավ-ամերիկյան արվեստի մասնագետ Մին Սյաոշենն այն կարծիքին է, որ կարեւորը ոչ թե օրական 10 հազար այցելու ունենալն է, այլ գավառական դասատուների ու դասախոսների այցելությունները, որոնք կտարածեն Ռոդենի արվեստը:

Գեղարվեստի ինստիտուտի իր արվեստանոցում քանդակագործ Դուանն աշխատում է կավահողե երկու հսկա քանդակների վրա. դրանք են Մաոյի եղբայրը եւ առաջին կինը: Դուանը «սոցիալիստական ռեալիզմի» հետեւորդ է: Հարեւան արվեստանոցում Մոլիերի եւ Դավրի գիպսե քանդակների արանքում Դուանի արվեստակից Զյանը մանրակրկիտ մշակում է Մաոյի որդու համազգեստի գոտին: Ի՞նչ է սա, վերադարձ 60-ական թվականների՞ն: Ոչ: Պարզապես կառավարությունը պատվերներ է տվել Մեծ ղեկավարի (Մաոյի) 100-ամյակի առթիվ: Մշակութային հեղափոխությունից հետո փոփոխություններ կա՞ն արդյոք: Չին քանդակագործները ասում են, որ երբ այն ժամանակ պետությունը հրամայում էր քանդակել ուրույն արձաններ, ապա այժմ կարելի է ոչ միայն ներժել, այլեւ վարձատրություն ստանալ: Ինստիտուտում դասախոսները, ինչպես որ առհասարակ մտավորականները, վաստակում են ամսական 200-300 յուան (որը հնգապատիկ պակաս է բանվորի վաստակից) եւ իրենց ուսանողների պես ապրում եւ քնում են ընդհանուր ննջասենյակում: Բոլորը ծանոթ են Մայոլին, Բրանկուշին, Ջակոմետտին, Ցադկինին եւ ժամանակակից մյուս մեծ արվեստագետներին, երբեմն իրենց «վերացապաշտական» գործերը վաճառում են արդի արվեստի երկրպագու զբոսաշրջիկներին: Նոր Պեկինն ասիմանաբար ավանդական շատ գծեր է կորցնում, քանզի կղմինդրածածկ ցածրիկ տներին շատ տեղերում փոխարինել են գործարար շրջանների երկնաքերները:

Պեկինից հյուսիս-արեւմուտք գտնվող Յուանմին Յուան գյուղում գործում են շուրջ 40 արվեստագետներ, որոնք մերժում են «քաղաքական պոպ-արվեստը»: Նրանցից մեկը Շանայը, երբեք արվեստի դպրոց չի հաճախել, նկարում է ավանդական ոճով: Նա ճանաչում է Մունքին, Մուրին, պաշտում Ֆրենսիս Բեկոնին եւ հարգում Ռոդենին այն խոսքերի համար, որ «արվեստը արարչագործություն է եւ ոչ թե իրականության պատճենում»: Շանայն ասում է. «40 տարեկանից մեծերը մշակութային հեղափոխություն են տեսել: Մինչդեռ մեր 30 տարեկանների գործերը ներկայացնում են միայն մեզ: Մենք ուզում ենք լինել պարզապես չին արվեստագետներ»:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՇԻՐՅԱՆԸ

Լուրերի Հոսք

ԱՄՆ-ը վերսկսում է ռազմական օգնությունը Հորդանանին

Մ. Նահանգների պետքարտուղարի օգնական Էդուարդ Ջերեջյանը հայտարարեց, թե իր կառավարությունը որոշել է 50 միլիոն դոլլարի օգնություն ցույց տալ Հորդանանին, վերջինիս անվտանգության ծախսերի համար: Վաշինգտոնը նման օգնությունները առկախել էր, նկատի ունենալով, որ Հորդանանն անհրաժեշտ պատճառաբանությամբ չէր մասնակցել Իրաքի դեմ առեւտրական սանկցիաներին: Դիվանագետը ավելացրեց, թե Վաշինգտոնը վերանայել է իր նախկին որոշումը, նկատի ունենալով Հուսեյն թագավորի դրական դերը միջինարեւելյան խաղաղության խորհրդակցություններում:

Ատամանների խորհրդի հայտարարությունը

Կազակ ատամանների երկրամասային խորհուրդը հայտարարությամբ է հանդես եկել Կուբանում կոմկուսի կառույցների վերականգնման առթիվ: «Կազակները հիմքեր ունեն երկյուղելու ԽՄԿԿ վերածնումից, որը Ռուսաստանի կազակության ֆիզիկական ու հոգեւոր բնաջնջման մեղավորն է: Կոմունիստները մինչեւ օրս չեն սահմանազատվել բոլշեւիկների անունից սիոնիստների կատարած հանցագործություններից», նշվում է հայտարարության մեջ: Կազակները հրաժարվում են կարմիրների հետ համագործակցել «այնքան ժամանակ, քանի դեռ նրանք չեն գիտակցել իրենց մեղքը եւ չեն ըմբռնել ուղղափառության դերը ռուս ժողովրդի բարոյական դաստիարակության եւ հոգեւոր միասնության ապահովման գործում»:

Սնարք

Բալթյան երկրների համատեղ զորավարժություններ

Լատվիայի, Լիտվայի եւ Էստոնիայի զինվորական ղեկավարությունը Բալթյան երկրների զինված ուժերի առաջին համատեղ զորավարժությունները նշանակել է մայիսին: Ներկայումս երեք բանակների համար ստեղծվում են միասնական տեխնիկական չափանիշներ: Լուծվում են սահմանային ընդհանուր պահակակետերի ստեղծման հարցերը:

Սնարք

ԽՄԿԿ-ն ֆինանսավորե՞լ է արդյոք Ճապոնիայի սոցկուսի ընտրարշավը

Ճապոնիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունը (նախկին սոցիալիստական) հայտարարել է, թե մտադիր է Ռուսաստան պատվիրակություն գործուղել պարզելու համար այն հարցը, թե ԽՄԿԿ-ն 1974 թվականին արդյոք իսկապես ֆինանսավորե՞լ է սոցիալիստական կուսակցության ընտրական հիմնադրամը: Մոսկովյան արխիվների փաստաթղթերի վկայակոչմամբ, վերջին ժամանակներս այդ մասին հաղորդումներ են հայտնվել Ճապոնիայի մամուլում: Նույն նպատակով իր ներկայացուցչին մտադիր է Մոսկվա գործուղել կառավարող լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցությունը:

Սնարք

Բելառուսում ստեղծում են պաշտպանական համալիր

Բելառուսի պաշտպանության նախարարությունը գիտահետազոտական եւ փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների ծրագիր է մշակել հանրապետությունում պաշտպանական համալիրի ստեղծման նպատակով: Առաջարկվում է թողարկել հրազեն, բայց առանձնահատուկ ուշադրություն կդարձվի ռադիոէլեկտրոնիկային եւ օպտիկային: Ներկայումս Բելառուսը հայրենական հանդերձանքով իր բանակն ապահովում է միայն 5 տոկոսով: Նախատեսվում է առաջիկայում այդ ցուցանիշը հասցնել 20 տոկոսի: Ծրագրի մշակմանը մասնակից են դարձել խոշոր արտադրությունների տնօրեններ, ակադեմիկոսներ եւ մասնագետների կոլեկտիվներ:

Սնարք

ԱՄՆ-Ֆրանսիա

Տեսակետներ միջազգային կարեւորագույն հարցերի շուրջ

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Վաշինգտոնում ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի եւ Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի բանակցությունների ավարտից հետո երկու նախագահները հանդես են եկել համատեղ հայտարարությամբ, որ իրենց գոհունակությունն են հայտնել քաղաքական հիմնարար խնդիրների վերաբերյալ ընդհանուր տեսակետներ ունենալու կապակցությամբ: Երկու նախագահները համամիտ են նախկին Հարավսլավիայում ընթացող հակամարտության գնահատականներում եւ գտնում են, որ առայժմ նպատակահարմար չէ նոր զորամիավորումներ ուղարկել այդ գոտի: Նախագահները համակարծիք են նաեւ Ռուսաստանին եւ առավելապես Բորիս Ելցինի վարչակարգին անհրաժեշտ մակարդակի աջակցություն ցույց տալու հարցում: Հանդիպման ժամանակ հայտարարվել է, որ տեղի կունենա «Մեծ յոթնյակի» արտահերթ հանդիպում, որը նվիրված կլինի միայն Ռուսաստանին օգնություն կազմակերպելու խնդրին:

Միացյալ Նահանգների նախագահը նշել է, որ Ֆրանսիայի հետ որոշակի խնդիրներ կան տնտեսական ոլորտում, սակայն հույս է հայտնել, որ դրանք իրենց հանգուցալուծումը կգտնեն:

Կայանը հաղորդում է նաեւ, թե Բիլ Քլինթոնը հանդիպել է ԱՄՆ-ի 37-րդ նախագահ Ռիչարդ Նիքսոնի հետ, որը վերջին ժամանակներս առավել ակտիվորեն զբաղվում է նախկին ԽՍՀՄ երկրների խնդիրներով եւ առանձնապես Ռուսաստանով: Նիքսոնը հանդիպման ժամանակ հայտարարել է, թե «Ելցինը իշխանության գլուխ երկար չի դիմանա, եթե Արեւմուտքը նրան չօգնի»: Հանդիպման ընթացքում Նիքսոնը կարծիք է հայտնել, որ Ելցինի դեմոկրատական վարչակարգի գոյությունը վտանգված է, եւ նա լուրջ աջակցության կարիք ունի: Դիտորդների կարծիքով, առաջիկայում նախատեսված ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի նախագահների հանդիպումը կծառայի ԱՄՆ-ի եւ Արեւմուտքի կողմից Ռուսաստանի նախագահին բարոյական մեծ աջակցություն ցույց տալու գործին:

«Ազատություն» ռադիոկայանը Ելցինի վարչակարգին արեւմտյան աջակցության հնարավորության վերաբերյալ խնդրել էր կարծիք հայտնել նախագահներ Ջոն Քենեդու եւ Լինդոն Ջոնսոնի վարչակարգերում ազգային անվտանգության գծով խորհրդականի պաշտոնը վարած Մաքջորջ Բանդիին: Բանդին գտնում է, որ Ռուսաստանի ներկա վիճակը եւ Ելցինի վարչակարգը էապես տարբերվում են երկրորդ աշխարհամարտից հետո եվրոպական երկրներում տիրող վիճակից եւ նրանց վարչակարգերից, որոնք ԱՄՆ-ի աջակցությամբ դիմակայեցին կոմունիստական հեղափոխական վտանգին: «Մարշալի ծրագիրը իր էությամբ ամերիկյան հոգու շռայլության դրսեւորում էր, որն այժմ Ռուսաստանի նկատմամբ հազիվ թե հնարավոր լինի կրկնել», հայտարարել է Մաքջորջ Բանդին: ■

Միջին Արեւելք

ՊԱԿ-ը վերականգնում է իր դիրքերը Արեւմտյան Եվրոպայում

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարությունը բարձր մակարդակով քաղաքական շփումներ է վերսկսել Պաղեստինի ազատագրական կազմակերպության ներկայացուցիչների հետ: Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարի տեղակալ Դուգլաս Հոգը գտնում է, որ դա կնպաստի Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման բանակցությունների հաջողությանը: Իսրայելում մեծ վրդովմունքով են ընդունել Մեծ Բրիտանիայի այս քայլը եւ Իսրայելի արտգործնախարարի տեղակալ Յոսի Դեյլին հայտարարել է, թե «այս քայլը կարող է միայն խոչընդոտել բանակցությունների վերսկսմանը»: Միաժամանակ կայանը հաղորդում է, որ Ստրասբուրգում, եվրախորհրդարանի առջեւ իր ելույթում Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը համոզվածություն է հայտնել, թե Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման գործընթացի շրջանակներում Իսրայելի երկկողմ բանակցությունները Հորդանանի, Սիրիայի, Լիբանանի եւ պաղեստինյան պատվիրակության հետ կվերսկսվեն ամենաուշը ապրիլի վերջին կամ մայիսի սկզբին:

Կայանը հիշեցնում է, որ Արեւմտյան Եվրոպայի երկրները խզեցին իրենց հարաբերությունները ՊԱԿ-ի հետ Ծոցի պատերազմի ընթացքում, երբ ՊԱԿ-ը ու նրա առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը պաշտպանեցին Սադդամ Հուսեյնի ագրեսիան Քուվեյթում: Դիտորդների կարծիքով, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի եւ արեւմտաեվրոպական այլ երկրների կողմից ՊԱԿ-ի հետ բարձր մակարդակով շփումների վերականգնումը նպատակ է հետապնդում ամրացնել Եվրոպայի դիրքերը միջինարեւելյան գործընթացում: BBC կայանի մեկնաբանի կարծիքով, դա նաեւ պաշտպանությունն է պաղեստինցիների անզիջողականության, որոնք, ի տարբերություն արաբական երկրների, շարունակում են պահանջել, որպեսզի Իսրայելը ետ վերադարձնի արտաքսված պաղեստինցիներին: Մեկնաբանը գտնում է նաեւ, որ Եվրոպայում ՊԱԿ-ի կարգավիճակի վերականգնումը պաղեստինցիներին կմղի գնալ քաղաքական պայքարի ճանապարհով, այլ ոչ թե հետեւել Համասի տիպի կազմակերպությունների վարակիչ փորձին: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Շեւարդնաձեն խնդրում է Ելցինին

Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն դիմել է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին 60 միլիարդ ռուբլու կանխիկ դրամ Վրաստանին տրամադրելու խնդրանքով: Մարտի 9-ին Ռուսաստանի նախագահին հղած նամակում նշվում է, որ Վրաստանում աղետալի վիճակ է ստեղծվել կարկված աշխատավարձի, կենսաթոշակների, նպաստների եւ կրթաթոշակների վճարման հետ: Այսօր կանխիկ դրամի ներքին պարտքը կազմում է մոտ 60 միլիարդ ռուբլի, հաստատեց է. Շեւարդնաձեն: **ԻՖ**

Մոլդովայի ապագա հոգեւորականները չեն ցանկանում սովորել Ռումինիայում

Ռումինիայի Յասի համալսարանի աստվածաբանական ֆակուլտետում սովորող Մոլդովայի ուսանողներից շատերը չեն ցանկանում հաճախել պարապմունքներին եւ պահանջում են տեղափոխել իրենց Մոլդովայի համալսարանի աստվածաբանական ֆակուլտետ: Ուսանողները դիմել են Քիշնեւի եւ Մոլդովայի միտրոպոլիտ Վլադիմիրին, խնդրելով աջակցել իրենց այդ հարցում: Ուսանողներն իրենց խնդրանքը բացատրում են նրանով, որ Ռումինիայի որոշ քաղաքական ուժեր ձգտում են ապագա հոգեւորականներին ներքաշել քաղաքականության մեջ, ինչպես նաեւ դժգոհ են կենցաղային անբարենպաստ պայմաններից եւ դասախոսների վատ վերաբերմունքից: Միտրոպոլիտին հղած նամակում ուսանողները գանգատվում են, որ Ռումինիայում ոտնահարում են իրենց մարդկային արժանապատվությունը, անվանելով ռուս եւ կոմունիստ: Ռումինիայում սովորող մոլդովացի ապագա հոգեւորականներն աջակցեցին Մոլդովայի համալսարանի աստվածաբանական ֆակուլտետի ուսանողների հայտարարությանը, որոնք դեմ են համդես եկել այն բանին, որպեսզի Մոլդովայի եկեղեցին անցնի Ռումինիայի եկեղեցու ենթակայության տակ: **ԻՖ**

Աստմանը զորավարժություն է անցկացնում

Մարտի 9-ին Դաշնակցային Ռուսաստանի կազակական զորքերի միության ատամանների խորհրդի նախագահ Ալբերտ Վետրովը անցկացրեց Եկատերինբուրգի կազակական զորքի զորատես: Նա Միջին Ուրալի կազակության ղեկավարների հետ քննարկեց կազակական շարժման զարգացման, Ռուսաստանի քաղաքական կյանքում կազակների մասնակցության խնդիրները: Ա. Վետրովը մտադիր է Ռուսաստանի կազակական զորքերի միության դիրքորոշումը ներկայացնել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին հետ հանդիպման ժամանակ, որը, նրա խոսքերով, տեղի կունենա այս շաբաթ: **ԻՖ**

Էռնստ Նեիզվեստնին վիճարկում է եկեղեցու կարծիքը

Քաղաքական հալածանքների զոհերին նվիրված հուշարձանի նախագծի հեղինակ, քանդակագործ Էռնստ Նեիզվեստնին Եկատերինբուրգի լրագրողների հետ մարտի 9-ին կայացած հեռախոսազրույցի ժամանակ հայտարարեց, թե համաձայն չէ Եկատերինբուրգի եւ Կուրգանի արքեպիսկոպոս Մելխիսեդեկայի դիրքորոշման հետ այդ քաղաքում հուշարձանի կառուցման վերաբերյալ: Ավելի վաղ սրբազանը տեղական իշխանություններին հղած նամակում մերժել էր Եկատերինբուրգում այդ հուշարձանը կառուցելու գաղափարը: Նրա կարծիքով, առաջարկված նախագիծը չի համապատասխանում ուղղափառության ավանդույթներին: Հեռախոսազրույցի ժամանակ է. Նեիզվեստնին ընդգծեց, թե «հուշարձանները չպետք է համապատասխանեն եկեղեցական մեթոդին»: Այն հարցին, թե եկեղեցին իրավունք ունի՞ միջամտել արվեստագետի գործունեությանը, քանդակագործը նշեց. «Հավանաբար, սակայն ոչ այն չափով, ինչպես ինկվիզիցիան միջամտում էր Գոյայի գործունեությանը: Դա բիրտ, անիրավական քայլ է»: **ԻՖ**

Մարզական

Լասլո Պոլգար. «ԱՄԵՆ ԵՐԵԽԱ ՊՈՏԵՆՑԻԱԼ ՀԱՆՃԱՐ է»

Պոլգար ընտանիքի եւ նրա քույրերի մասին շատ է գրվել: Այնուամենայնիվ ֆրանսիական «L'Express» հանդեսի ս. թ. մարտի 3-ի համարում տպագրված «Թագուհու մանկությունը» վերնագրով հոդվածը, որը նվիրված է Ժուդիթ Պոլգարին, կարծում ենք, նույնպես արժանի է ուշադրության:

Ժուդիթը՝ Պոլգար քույրերից կրտսերը, սովորական աղջիկ է, կարմիր մազերով, ժպտադեմ, բայց 16 տարեկանում հասցրել է ահ ու սարսափ տարածել նաեւ տղամարդկանց վրա: Բոլորովին վերջերս Ժուդիթը Բուդապեշտում հաղթեց աշխարհի նախկին չեմպիոն Բորիս Սպասկուն, որի համար ստացավ 120 հազար դոլար: Այդ մրցամարտից ընդամենը մեկ ամիս առաջ Հասթինգսի մրցաշարում Ժուդիթը հասցրել էր հաղթել Սպասկուն: Ժուդիթին ուղեկցում եւ խնամում են հայրը՝ Լասլոն, եւ մայրը՝ Կլարան: Իրենց ընտանիքին կապակով անվանում են «Պոլգարիա»: Ամերիկյան մի օրաթերթ Հ. Պոլգար-Բ. Սպասկի մրցամարտից հետո գրեց. «Այս մրցամարտը չի բարձրացնի Ժուդիթի շախմատային անհատական գործակիցը, սակայն բայց կնպաստի հոր գրքի վաճառքին, որը կոչվում է «Ինչպես դաստիարակել հանճար»: Իր երկու քույրերի՝ 23-ամյա Ժուժա-

յի եւ 18-ամյա Սոֆիայի նման Ժուդիթը հոր շախմատային լաբորատորիայի արգասիքն է: 45-ամյա Լասլո Պոլգարը մեծ ծգտել է կատարելության, սակայն գրոսմայստերության տիտղոսի ձախողակ թեկնածու է եղել: Լասլոյի ուսմունքը համառոտակի հետեւյալն է. «Ամեն երեխա պոտենցիալ հանճար է. դժվարությունը պարզելն է, թե որ բնագավառում երեխան կարող է իրեն լիովին դրսեւորել»: Լասլոն իր կնոջ հետ կարողացավ 3 աղջիկներին շախմատի նկատմամբ կլիր ներարկել: 3 քույրերն էլ դպրոց չեն հաճախել: Տանը մայրն է դասավանդել ընդհանուր ուսուցման հիմունքները: Օրական Պոլգար քույրերը 5-8 ժամ տրամադրում են շախմատի ուսումնասիրությանը: Լինելով Հունգարիայի կոմկուսի անդամ, Լասլոն կարողացել է իր աղջիկների համար տնային կրթության եւ ճամփորդության թույլտվություն ստանալ: Իսկ Ժուդիթը մրցաշրջագային սկսել է 8 տարեկանից: 12 տարեկանում ստանալով «շախմատի Մոցարտ» մականունը, Ժուդիթը նվաճեց աշխարհի աղջիկների չեմպիոնի տիտղոսը: Դրանից հետո հայրը որոշեց, որ նա պետք է խաղա միայն ու միայն տղամարդկանց մրցաշարերում: Ժուդիթը ստացավ վարպետի կոչում, իսկ 1991 թ. դեկտեմբերին, երբ ընդամենը 15 տարեկան եւ 5 ամսական էր, դարձավ նաեւ տղամարդկանց գրոսմայստեր: Դրանով նա գերազանցեց Բոբի Ֆիշերի ռեկորդը, որը գրոսմայստեր էր դարձել 1958 թ., երբ 15 տարեկան 6 ամսական էր: Գրոսմայստերների թիվն ամբողջ աշխարհում այնքան էլ մեծ չէ, ընդամենը 350: Եվ այդ ընտրյալներից մեկը Ժուդիթ Պոլգարն է, որը շախմատով սկսել է հետաքրքրվել, երբ դեռ 4 տարեկան չկար: Երբ աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովին հարցրին, թե ինչ կարծիքի է Ժուդիթ Պոլգարի մասին, նա պատասխանեց. «Նա ինձ չի հետաքրքրում»: Այլ գրոսմայստերներ էլ կան, որոնք նույնն են ասում: Դա ամենեւին զարմանալի չէ, քանզի Ժուդիթն ասել է, որ իր նպատակը տղամարդկանց չեմպիոնի տիտղոսի նվաճումն է: Ֆրանսիայի շախմատային ֆեդերացիայի տեխնիկական տնօրեն եւ Ֆրանսիայի կրկնակի չեմպիոն Ժիլ Միրալեսն ասում է. «Նա 8 տարեկանից առաջադիմել է Ֆիշերի եւ Կասպարովի նման: Ժուդիթը բոլոր տվյալներն ունի դառնալու 90-ական թթ. գերաստղ»: Բուդապեշտում նա Սպասկուն պարտադրեց իր ոճը, որը հիմնված է արագության վրա: Այսօր Ժուդիթին անվանում են համակարգիչ, որին գումարվում են տաղանդն ու երեւակայությունը: Հունգարիայի նախկին չեմպիոն Պալ Բենկոն ասում է. «Նա շփոթեցնող եւ վտանգավոր է, քանի որ կնոջ պես չի խաղում»: Ժուդիթի ուժի մյուս արտահայտությունը նրա հոգեբանական պատրաստվածության կատարելությունն է: «Նա կարողանում է ապակայունացնել բոլորին, նույնիսկ ամենահամառ խաղացողներին», մեկնաբանում է Ժիլ Միրալեսը: Բուդապեշտում Սպասկուն հաղթելուց հետո Ժուդիթն ասաց. «Ես աշխարհի չեմպիոն կդառնամ երեք տարուց էլ շուտ»: Կասպարովն արդեն հնարավոր է համարում, որ Ժուդիթը դառնա իր մրցակիցներից մեկը: Լասլոյին երբ հարցնում են՝ «Արդյոք չի թվում, որ դուք Ժուդիթին զրկել եք մանկությունից», նա պատասխանում է. «Բնավ: Նա շախմատային գրոսմայստեր է, խոսում է 6 լեզվով, զբաղվում պինգպոնգով եւ կարատեով»: ■

Կասպարովի հոգեբանական հաղթանակը Կարպովի նկատմամբ

Շախմատի աշխարհի առաջնության Գ. Կասպարով-Ն. Շորթ եզրափակիչ մրցամարտի շուրջը կրքերը նոր ուժով են բորբոքվում եւ Լինարեսի սուպերգրոսմայստերական մրցաշարի մասնակից Գարրի Կասպարովը ստիպված է պայքար մղել երկու ճակատով:

ՖԻԴԵ-ի հովանու տակ աշխարհի առաջնության մարցամարտ անցկացնելու Կասպարովի եւ Շորթի հրաժարվելուց հետո շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Ֆլորենսիո Կամպոմանեսը ստիպված դիմել է պատասխան քայլի: Նա ժամանել է Իսպանիա եւ բանակցություններ է վարում Կարպովի ու Թիմմանի հետ, նրանց միջեւ աշխարհի առաջնության նոր մրցամարտ անցկացնելու եւ հաղթողին աշխարհի չեմպիոն հռչակելու կապակցությամբ: Բանն այն է, որ ըստ ՖԻԴԵ-ի գործող կանոնակարգի, եթե աշխարհի չեմպիոնը եւ այդ կոչման հավակնորդը ինչ-ինչ պատճառներով չեն կատարում ՖԻԴԵ-ի պահանջները եւ հրաժարվում են աշխարհի առաջնության մրցամարտից, ապա այդ կոչումը վիճարկում են նախորդ փուլում պարտվածները թողած շախմատիստները, որոնք են Կարպովն ու Թիմմանը:

Կասպարովն այդ առթիվ հայտարարել է. «Դա ծիծաղելի կլինի, եթե Կարպովը դեռ մարտիկ է, ապա Թիմմանն առողջ դատողության դեմքում պետք է հրաժարվի նման գայթակղությունից: Եւ ընդհանրապես, միայն մեր մրցամարտը կընդունվի շախմատային հասարակության կողմից»:

Իր հերթին Թիմմանը, երեւում է, պատրաստ է օգտվել առիթից: Համենայն դեպս, նա հայտարարել է. «Դա ռեւանշ վերցնելու հնարավորություն կլինի», բայց թե ում նկատմամբ, դժվար է կռահել:

Ինչպես հայտնի է, Կասպարովն ու Շորթը աշխարհի առաջնության մրցամարտն ուզում են անցկացնել իրենց կողմից ստեղծվելիք պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի հովանու տակ եւ Կասպարովի կարծիքով, դրա հնարավորությունը 50 տոկոսից ավելին է, քան ՖԻԴԵ-ի մտահղացման իրականացումը: Բայց ոչ բոլոր առաջատար գրոսմայստերներն են կիսում Կասպարովի կարծիքը: Այսպես, Լինարեսի մրցաշարին մասնակցող հանրահայտ շախմատիստներից մեկը, որը չի ցանկացել հրապարակել իր անունը, ասել է, որ ՖԻԴԵ-ն իր լավագույն ավանդույթներով աշխարհի կողմից ճանաչված շախմատային կազմակերպություն է եւ չի կարելի այն կործանել:

Ինչեւէ, Կասպարովը Լինարեսում հոգեբանական առումով կարեւոր հաղթանակ տարավ Կարպովի նկատմամբ: Մինչ այդ Կասպարովն ու Կարպովը ունեին 6.5-ական միավոր: Կասպարովը 7.5 միավորով սանձնեց միանձնյա առաջատարի դերը: Կարպովի հետ 2-3-րդ տեղերը բաժանում է Անանդը, որը նույնպես վաստակել է 6.5 միավոր: 6 միավորով 4-րդ տեղում է Շիրովը: ■

Մինասյանն ուշքի է գալիս

Սեկնոյա ընդմիջումից հետո Պրոսլինոյում վերսկսվեց աշխարհի շախմատի առաջնության փնջային մրցաշարը:

Հինգերորդ տուրում վերջապես իր խաղը գտավ ծայրահեղ անհաջող մեկնարկած Մինասյանը: Նա սեւերով պարտության մատնեց առաջատարներից մեկին՝ գրոսմայստեր Ստուրուային: Նալբանդյանը հաղթեց Դանիելյանին, Բագատուրովը՝ Սուղասաշվիլուն: Ոչ-ոքի ավարտվեցին Լպուտյան-Անաստասյան, Ուբիլավա-Կաչեյշվիլի հանդիպումները: Առաջատարների խմբում այժմ վիճակն այսպիսին է. Կաչեյշվիլի՝ 3.5, Լպուտյան, Անաստասյան, Նալբանդյան, Ստուրուա, Բագատուրով՝ 3-ական միավոր: Արդեն ավարտվել են «միջհայկական» եւ «միջվրացական» բոլոր պարտիաները, եւ հաջորդ յոթ տուրերում երկու երկրների ներկայացուցիչները խաղալու են միայն միմյանց դեմ: Վեցերորդ տուրում խաղում են Նալբանդյանն ու Ստուրուան, Դանիելյանն ու Կաչեյշվիլին, Մինասյանն ու Բագատուրովը, Լպուտյանն ու Սուղասաշվիլին, Անաստասյանն ու Ուբիլավան: **Գ.Հ.**

Շաբոյանը երկրորդ մրցանակակիր

Ալուշտա-Յալթա ուղերում անցկացվում է խճուղային հեծանվավազքի Ուկրաինայի բաց առաջնությունը, որին մասնակցում են նաեւ Հայաստանի մարզիկները: Ինչպես հաղորդում է «Սնարք»-ի թղթակիցը, աշխարհի երիտասարդների չեմպիոն Սեւորդ Շաբոյանը («Էրեբունի» հանրապետական մարզական կենտրոն) երկրորդ մրցանակակիր դարձավ 130 կմ խմբային հեծանվավազքում:

10 լավագույնների մեջ մտել են նաեւ Հայաստանի երկու պատանի հեծանվորդ: Այսպես, 90 կմ մրցատարածությունում Կարեն Մոլոյանը («Աշխատանքային ռեզերվներ») զբաղել է 7-րդ տեղը, իսկ 80 կմ մրցավազքում Արտակ Պետրոսյանը (ՀՀ լուսավորության նախարարության հեծանվային սպորտի օլիմպիական հերթափոխի մարզադպրոց) վերջնագիծը հասել է 6-րդը: ■

Վաղը Տորոնտոյում

Վաղը Կանադայի այս քաղաքում կմեկնարկի թեթեւ աթլետիկայի աշխարհի ձմեռային հերթական առաջնությունը: Առաջին անգամ այդ մրցումներին որպես անկախ պետություն իր ներկայացուցիչներն է գործուղել Հայաստանը:

Մեր թերթն արդեն գրել է երկու երիտասարդ ու շնորհալի ծռացատկորդների Արմեն Մարտիրոսյանի (Գյումրի) եւ Պարգեւ Գրիգորյանի (Երեւան) մասին, որոնք վերջերս բարձր արդյունքներ են ցույց տվել եւ նպատակադրված նախապատրաստվել աշխարհի առաջնությանը: Հիշյալ երկու թեթեւատլետներն էլ արդեն մեկնել են Կանադա: Աշխարհի հերթական առաջնությունում նոր ու բարձր արդյունքներ են ակնկալվում: ■

Ռեկորդի պատմեր

Սպորտի թագուհու մրցումներում առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում հեռացատկը, առավել եւս հիմա, երբ ռեկորդների համար անհրաժեշտ պայքար են մղում ամերիկացի երկու սեւամորթ տաղանդավոր մարզիկներ, օլիմպիական խաղերի ութակի չեմպիոն Կարլ Լյուիսը եւ աշխարհի

ռեկորդի հեղինակ Մայք Պաուելը: Նրանց մրցակցությունը վաղուց է Լյուիսը երեք անգամ դարձել է հեռացատկի օլիմպիական խաղերի չեմպիոն, ամեն անգամ փակելով Պաուելի ճանապարհը, որը 1988 եւ 1992 թթ. օլիմպիադաներում ստիպված բավարարվեց երկրորդ մրցանակով: Իսկ ահա Տոկիոյի աշխարհի առաջնությունում Պաուելը լիովին ռեւանշ վերցրեց, ցատկելով 895 սմ եւ գերազանցելով Բոբ Բիմոնի «դարի ռեկորդը»:

Հիմա բոլորն էլ անհամբեր սպասում են, թե նրանցից ով կկարողանա առաջինը հաղթահարել 9 մ սահմանագիծը, որի համար մեկ միլիոն դոլար պարգեւատրություն է սպասվում: Երկուսն էլ հայտարարել են, թե պատրաստ են նման սխրանքի:

Տորոնտոյի աշխարհի առաջնության շեմին թեթեւ աթլետիկայի սիրահարներից շատերին անկասկած կհետաքրքրի հեռացատկի աշխարհի ռեկորդների ժամանակագրությունը: Դրա առաջին հեղինակն իռլանդացի Պիտեր Օ'Քոննորն է, որը 1901 թ. օգոստոսի 8-ին Դուբլինում ցույց տվեց 761 սմ արդյունք, որը շուրջ երկու տասնամյակ մնաց անգերազանցելի: Միայն 1921 թ. ամերիկացի Գուրդենին հաջողվեց ավելի հեռու ցատկել՝ 769 սմ: 8 մ-ի սահմանագիծն առաջինը հաղթահարեց ամերիկացի Ջեսսի Օուենսը՝ 813 սմ: Այդ ցատկից մեկ տարի անց՝ 1936 թ., «սեւ կայծակը» (այդպես էին կոչում նրան) դարձավ բեռլինյան օլիմպիադայի հերոս: Այդ օլիմպիադան իրավացիորեն անվանեցին «Ջեսսի Օուենսի խաղեր», որը 4 ոսկե մեդալ նվաճեց (100մ, 200մ, հեռացատկ, 4x100 մ. փոխանցումավազք):

Հետաքրքրական է, որ 813 սմ արդյունքը մնաց անգերազանցելի քառորդ դար, իսկ այդ ժամանակահատվածում անցկացված 4 օլիմպիադաներում ոչ մեկին, բացի Օուենսից, չհաջողվեց ցատկել 8 մետրից այն կողմ: Հռոմի օլիմպիադայում դա արեց ամերիկացի Ռալֆ Բոստոնը, որը 1960-65 թթ. ընկած ժամանակահատվածում 6 անգամ բարելավեց աշխարհի ռեկորդները: Ճիշտ է, այդ ընթացքում նա 2 տարի ստիպված ռեկորդակիր դափնեպսակը զիջեց մեր հայրենակից Իգոր Տեր-Հովհաննիսյանին, որը 1962 թ. հունիսի 10-ին Երեւանում անցկացված համամիութենական մրցումներում 3 սմ-ով գերազանցեց Բոստոնի ռեկորդը: 1968 թ. հոկտեմբերի 18-ին Մեխիկոյի օլիմպիական խաղերում սահմանվեց աշխարհի նոր ռեկորդ, որին մարզաշխարհն անվանեց «ցատկ դեպի 21-րդ դար»: Ռեկորդի հեղինակը 890 սմ արդյունքով ամերիկացի Բոբ Բիմոնն էր:

Շատերն էին ենթադրում, որ Բիմոնի ռեկորդն անհնար է գերազանցել: 1991 թ. Տոկիոյի օլիմպիական մարզադաշտում անցկացված աշխարհի առաջնությունում կատարվեց այդ «անհնարինը»: 5 րոպեի ընթացքում Կարլ Լյուիսը եւ Մայք Պաուելն իրար ետեւից գերազանցեցին այդ ռեկորդը:

Ահա բոլոր ժամանակների ամենահեռու ցատկերը.

895 սմ-Մայք Պաուել՝ 1991 թ.,
890 սմ-Բոբ Բիմոն՝ 1968 թ.,
887 սմ-Կարլ Լյուիս՝ 1991 թ.,
886 սմ-Ռոբերտ Էմմիյան՝ 1989 թ.:

Ի՞նչ կտա Տորոնտոյի աշխարհի առաջնությունը:

ՍԵՐՈԺ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Բաժինը վարում է ԱՐԻՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Մոսկվա

Խ. Հարությունյանի դիմումով կարգուկանոն «Վնուկովո»ում

«Իզվեստիա» թերթի երեկվա համարում Ն. Բելիկսի ստորագրությամբ տպագրվել է մի հոդված, որ ասվում է, թե ինչպես վերջերս Մոսկվայի «Վնուկովո» օդանավակայանում Ռուսաստանի ներքին գործերի նախարարության ձեռնարկած գործողությունների շնորհիվ լիովին ջախջախվել է այն բանդիտական խմբավորմանը, որը զբաղվել է Մոսկվա ժամանող ուղևորների կողոպուտով: Հոդվածագիրը նշում է, որ դեռ անցած տարվա սեպտեմբերին այդ օդանավակայանում իր հանրապետության քաղաքացիների անվտանգությունն ապահովելու խնդրանքով Ռուսաստանի վարչապետ Եգոր Գայդարին էր դիմել Հայաստանի վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը: Որոշ ժամանակով ուսումնասիրելով օդանավակայանի անցուդարձը, ներքին գործերը վնասազերծել են մոտ 30 հոգանոց կողոպտչական խմբին: Ընդ որում, այսօր արդեն հայտնի են դարձել Ռուսաստանի տարբեր վայրերից, Հայաստանից և Ղազախստանից Մոսկվա մեկնած հարյուրավոր տուժածներ:

Այժմ «Վնուկովո»-ում համեմատական հանգիստ է, բայց հոդվածագիրը չի բացառում, որ վտանգ է այլ օդանավակայաններում:

Ինչպես նշվում է հոդվածում, պահանջվեց այլ պետության վարչապետի դիմումը, որպեսզի ծերբակալվեն հանցագործների խմբավորումը: ■

Իվերի շուկան փակվում է

Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի կարգադրությամբ, մարտի 8-ից փակվել է Իվերի շուկան Լուժնիկի մարզադաշտում: Դա պայմանավորված է նրանով, որ հարյուրհազարանոց մարզադաշտը պետք է նախապատրաստվի Եվրոպայի գավաթակիրների գավաթի խաղարկության 1/4 եզրափակչի մրցումներին, որը տեղի կունենա մարտի 17-ին: Մոսկվայի զինվորական օկրուգի հրամանատարությանը հանձնարարվել է մի խումբ զինծառայողներ տրամադրել տրիբունաները և ֆուտբոլային դաշտը ձյունից մաքրելու համար: Խաղի նախօրեին և նրա ընթացքում անբարենպաստ եղանակի դեպքում նախատեսված է օգտագործել հատուկ միջոցներ Լուժնիկիի շրջանում տեղումները կանխելու նպատակով: ■

KILIKIA TOUR

Երբ Դուք զբաղասում եք անհատական տուրիզմ, ապա «Կիլիկիա-տուր» ֆիրման պատրաստ է Ձեզ օգնելու: Մենք կպատրաստենք Ձեր ելքի փաստաթղթերը ամենակարճ ժամկետում:

ԲԱՐԻ ԳԱԼՈՒՍՏ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ

KILIKIA TOUR

Մեր հասցեն՝ Սայաթ-Նովայի պող., «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, հեռ. 594-370

«Արամ Խաչատրյան» ֆիլհարմոնիկ սրահ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

3-րդ համերգաշրջան, 4485-4486 հայոց թվական

Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը

14 մարտի

Բորիս Սակիլարիի հիշատակին

ՋՈՒԶԵՊԵ ՎԵՐԴԻ — Նախերգանք «Ճակատագրի ուժը» օպերայից

ԲՈՐԻՍ ՍԱԿԻԼԱՐԻ — Պարտիտ ջութակի և նվագախմբի համար (Վիկտոր Խաչատրյան)

ԼՅՈՒԴՎԻԳ ՎԱՆ ԲԵԹՀՈՎԵՆ — Սիմֆոնիա թիվ 6

Դիրիժոր՝ ԳԵՎՈՐԳ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր

ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Սկիզբը ժամը 14:00

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում:

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԾՐԱԳԻՐ «ԲՆԱԿԱՐԱՆ-94»

ԲՆԱԿԱՐԱՆ - ԿԵՍ ԳՆՈՎ

ՀԱՎԱՍ ապահովագրական բաժնետիրական ընկերությունը

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԵՎ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՐՍԱՅԻ եւ «ԱՐՄԵՆԲԱՆԿ» բաժնետիրական բանկի հետ համատեղ իրականացնում է «ԲՆԱԿԱՐԱՆ-94» ինվեստիցիոն ծրագիրը:

ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԸ՝ ՄՈՒԾԵԼՈՎ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ՇՈՒԿԱՅԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԻ ՄԻՆՉԵՎ 50 ՏՈԿՈՍԸ ՄԵԿ ՏԱՐՎԱ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԵՎ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՐՍԱՅԻ բրոկերային գրասենյակների միջոցով

ԿԴԱՌՆԱՆ ՄԵԿ, ԵՐԿՈՒ ԿԱՄ ԵՐԵՔ ՍԵՆՅԱԿԱՆՈՑ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԵՐ:

ՁԵՐ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԵՐԱՇԽԻՔՆ Է «ԱՐՄԵՆԲԱՆԿ» ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԸ ԵՎ «ՀԱՎԱՍ» ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ՀՀ, ք. Երեւան, Նարիի Զարյան 22, 1 հարկ.
Հեռ. 25.47.93, 25.47.92 Ֆաքս (8.8852) 25.49.95
Տելեքս 243128 AGENT SU
Տելետայպ 243116 АГЕНТ

PUBLISET

ԻՆԿՈ

«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է դրամական փոխանցումներ Ուկրաինայից Հայաստան, Հայաստանից Ռուսաստան, Ռուսաստանից Հայաստան: Գործառնությունները իրականացվում են 2-5 բանկային օրում:
«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղի հասցեն է՝
Երեւան-10, Վազգեն Սարգսյանի արքայի (նախկին Ամիրյան փողոց) 2/8 (1-ին հարկ), հեռախոս 56-07-51, 56-37-25:

PUBLISET

«ԼՈՒՅՍ-90»

«Լույս-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ ամենացածր տոկոսներով:

Գրավատունը երաշխավորում է բոլոր տեսակի գործողությունների հուսալիություն եւ ճշգրիտ ժամանակ:

Հասցեն՝ Երեւան, Աբովյանի փող. 78, (Փարոս ռեստորանի մոտ, տրանսպորտի վերջին կանգառ)

ՄԵՆՈՒԱ

Ուշադրություն

«Մենուա» ապահովագրական բաժնետիրական ընկերությունը շարունակում է իրականացնել կյանքի ժամկետային ապահովագրական ծրագիրը

Ընկերության հետ պայմանագիր կնքելով եւ դառնալով ապահովագրական ծրագրի մասնակից, Դուք կարող եք

- ապահովագրել Ձեր կյանքը.
- մասնակցել ընկերության շահույթին եւ ստանալ Ձեր նախընտրած ապահովագրության ժամկետից կախված մինչեւ տարեկան 400 տոկոս երաշխավորված հատուցում.
- ներկայացնել «Մենուա» ընկերության շահերը հատուկ կտրոնների միջոցով եւ վաստակել մեծ գումարներ:

«Մենուա» ընկերությունում Դուք կարող եք ապահովագրել նաեւ Ձեր գույքը, կոմերցիոն խանութների ապրանքանյութական արժեքները գողությունից, կողոպուտից, ավազակային հարձակումից, իսկ Ձեզ հասցրած հնարավոր վնասի հատուցումն առանց քաշքշուկի ստանալ սեղմ ժամկետներում:

«Մենուա» ընկերությունն իրականացնում է նաեւ բեռների ապահովագրություն, դրանց ժամանակավոր պահեստավորում Երեւան քաղաքում եւ հեռագա առաքում:

Ապահովագրության պայմանագիրը կնքելու համար կարող եք Ձեզ մոտ հրավիրել «Մենուա» ընկերության ներկայացուցչին, զանգահարելով 58-09-22, 58-10-22 հեռախոսահամարներով:

«Մենուա» ապահովագրական ընկերության հասցեն է. ք. Երեւան, Երիտասարդական պալատ, 7 հարկ, սենյակ 702, 716:

Լուրերի հոսք

Նոր ապահովագրական ֆիրմա Ռիգայում

«Կյանքի գիծ» նոր ապահովագրական ֆիրման հույս ունի մեկ եռամսյակում հասուցել գովազդային արշավի 10 միլիոնանոց ծախսերը: Ֆիրման իր հաճախորդներին առաջարկում է յուրօրինակ ծառայություններ, հանգուցյալի դիարան փոխադրում եւ փաստաթղթերի ձեւակերպում, դագաղի պատվիրում եւ նույնիսկ հոգեհանգստի ժամանակ նվագախմբի ու ջութակի նվագակցությամբ գեղարվեստական ընթերցանություն: Ապահովագրական մուծումը կարող է կազմել 1,5-ից մինչեւ 10 հազար ռուբլիս: Ներկայումս Լատվիայում միջակ թաղումը արժե մոտ 25 հազար ռուբլիս, որը ապահովագրական գործակալների լավագույն փաստարկն է դարձել: Ֆիրմայի գովազդներում հաղորդվում է, որ «ապահովագրված անձի մահվան դեպքում նրա վստահյալ անձը ստանում է թվարկված ծառայությունները կամ դրանց դրամական փոխհատուցումը»: Սնարֆ

Սարատովում կոմունիստներ են հավաքագրում

Չհավլասալով բարձրագույն կարգախոսների ներգործությանը, տեղացի կոմունիստներն ընտրել են իրենց շարքերի համալրման յուրօրինակ եղանակ, կենսաթոշակառուների եւ վետերանների հաշվին: Հավաքագրողները նրանց խոստանում են անվճար այգեհողամաս, իսկ նրանց, ովքեր անկարող են հող մշակել, խոստանում են մեկ կիլոգրամը 72 կոպեկ արժողությամբ մթերային քաղցրահամ հավաքածուներ: Շատ ծերունիներ ենթարկվում են գայթակղությանը եւ անդամագրվում կարմիրներին: Սնարֆ

Կարժենա 143 ռուբլի, բայց կլինի նորմավորված

Բաշկիրիայի կառավարության որոշման համաձայն, հանրապետությունում մեկ կիլոգրամ յափակշռված շաքարի գինը չպետք է գերազանցի 143 ռուբլուց, իսկ քաշով վաճառվողինը՝ 130 ռուբլուց: Վաճառքի նորմաները սահմանվել են. յուրաքանչյուր անձի տրվում է մեկ կիլոգրամ: Ի դեպ, դեռ փետրվար ամսին մեկ կիլոգրամ շաքարն արժեր 80 ռուբլի: Սնարֆ

Հետեւում են ուզբեկ իրավապաշտպանին

Ներկայումս Ռուսաստանի մայրաքաղաքում գտնվող ուզբեկ հայտնի իրավապաշտպան Աբդումանոբ Փուլատովը «Իմպրես»-ի թղթակցին հայտնեց, թե իրեն հետեւում են անհայտ անձինք: Անձնական կապերի միջոցով, ավելացրեց նա, ես Տաշքենդից հաղորդում եմ ստացել այն մասին, որ մի հատուկ խումբ Մոսկվա է մեկնել ինձ առեւանգելու եւ Ուզբեկստան տանելու նպատակով, ինչպես դա եղավ անցյալ տարվա դեկտեմբերին Բիշքեկում: Սնարֆ

Շունը կծել է տիրոջը

Օրենբուրգ քաղաքի մասնավոր տներից մեկում շունը կտրել էր կապը: Իսկ երբ տանտերը փորձեց կրկին շղթայով կապել շանը, վերջինս անսպասելիորեն նետվեց տիրոջ վրա եւ կծեց նրա կարեւոր մասերից մեկը: Քառասնամյա տղամարդուն ծանր վիճակում հասցրին հիվանդանոց: Սնարֆ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ նկարազարդումների հեղինակ՝ ՊԱՒԷԼ ՂԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվ. 69149. Տպաքանակ 20 000. Պատվեր 1465 Ստորագրված է տպագրության 10.3.1993